

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

David Goldmann

**Trestněprávní odpovědnost za zranění způsobená v některých
kolektivních sportech**

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Trestněprávní odpovědnost za zranění způsobená v některých kolektivních sportech* vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 12. dubna 2021

.....

David Goldmann

Obsah

Úvod.....	5
1. Sport a právo	8
1.1. Sport.....	8
1.1.1. Funkce sportu	9
1.1.2. Dělení sportu	10
1.2. Sportovní právo.....	12
2. Trestní právo ve sportu.....	15
2.1. Historický pohled na roli trestního práva ve sportu	15
2.1.1. Řecko	16
2.1.2. Řím.....	17
2.1.3. Středověk.....	18
2.2. Další oblasti prolínání trestního práva a sportu	19
3. Trestněprávní odpovědnost za zranění způsobená ve sportu	21
3.1. Posuzování trestněprávní odpovědnosti za zranění ve sportu	21
3.1.1. Teorie absolutní sportovní imunity.....	21
3.1.2. Teorie rigidního uplatňování právního řádu	23
3.1.3. Modifikovaná teorie	24
3.2. Vyloučení právní odpovědnosti za sportovní úrazy.....	24
3.2.1. Teorie vylučující právní odpovědnost	25
3.2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost	31
3.3. Trestní odpovědnost za zranění způsobená v kolektivních sportech pohledem české judikatury.....	36
3.3.1. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. prosince 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002.....	36
3.3.2. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006.....	38
3.3.3. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. června 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015.....	40
3.3.4. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.....	41
4. Srovnání se zahraničím.....	44
4.1. Německo.....	44
4.2. Francie	45

4.3. Švédsko	46
5. Úvahy nad problematikou sportovních úrazů v kolektivních sportech	49
Závěr	52
Seznam použitých zdrojů	54
Abstrakt	58
Seznam klíčových slov	59

Úvod

Již od dob nejstarších lidských civilizací tvoří sportovní aktivity nedílnou součást životů nás všech. Ačkoliv se smysl, účel i podoba těchto sportovních aktivit postupně mění, nelze pochybovat o tom, že jde o společensky prospěšnou činnost, která zastává mnohdy nenahraditelnou úlohu ve výchově i formování lidí, a to zejména tím, že je naučí disciplíně, cílevědomosti a dalším nezbytným vlastnostem.

V dnešní době nás sport jako takový obklopuje na každém kroku. Česká republika je pak specifické místo, kde se během hokejového či fotbalového mistrovství světa dokáže celý národ spojit a společně fandit národnímu týmu. Není náhodou, že olympijské vítězství v Naganu vyvolalo ve společnosti podobně euforické pocity jako samotná Sametová revoluce. To však zdaleka nebylo poprvé, kdy sportovní událost měla tak zásadní přesah do společnosti. Zmínit lze například také vítězství národního hokejového týmu nad tehdy takřka neporazitelným Sovětským svazem v březnu 1969, které je dodnes považováno jako pomsta za okupaci. Pro celý národ tento zápas znamenal daleko víc než jen sportovní událost, což dokazovaly transparenty jako „*V srpnu vy – dneska my!*“ či „*Dnes vám nepomohou ani tanky.*“ Politický nádech tohoto klání pak podtrhli i sami hráči národního týmu, kteří soupeři odmítli podat ruku a někteří si dokonce přelepili rudou hvězdu na dresech.

Ačkoliv se jen málokterý stát srovnatelných rozměrů může pochlubit tak rozsáhlou plejádou legend z nejrůznějších sportovních oborů, není radno zapomínat na to, že se stejným zapálením také naši spoluobčané sami sporty provozují – jakkoliv to nemusí být vždy nutně na nejvyšší úrovni. Jen těžko bychom například v České republice hledali obec, která nedisponuje fotbalovým týmem.

S přelomem tisíciletí však zejména přičiněním přílišné medializace dochází k tomu, že na sport i samotné sportovce se pohlíží tak trochu skrz prsty. Sportovní soutěže v dnešní době často připomínají spíše továrny na peníze, jejichž primárním cílem není ani tak touha po vítězství, jako spíš dosažení co nejvyššího profitu. Bez nadsázky lze konstatovat, že minimálně u populárních sportů dochází na jejich nejvyšších ligových úrovních k postupnému opouštění původních idejí sportu. Ani to však pravděpodobně nezastaví stoupající popularitu těchto sportů, která již dnes mnohdy dosahuje nebeských výšin.

Navzdory tomu však ve sportovní sféře existuje jedna oblast, která nadále zůstává poměrně neprobádanou a stále tak trochu uniká pozornosti jednotlivých právních řádů. Jedná se o problematiku trestněprávního posuzování některých sportovních excesů, zejména pak v kolektivních sportech, které jsou povětšinou velmi kontaktní a úrazy hráčů jsou zde na

denním pořádku. Právě tato skutečnost pro mě byla tou největší motivací k tomu, abych se na předmětné téma zaměřil, neboť prvek trestní represe by dle mého názoru bezesporu měl mít své místo i v těch lidských aktivitách, které nejsou pro trestní právo zcela typické. Zde spadá právě i odvětví sportu, kde si mnohdy sportovci pod návalem adrenalinu a silných emocí vůbec neuvědomují, že ve zlomku vteřiny se mohou dopustit protiprávního jednání, které může mít dokonce i trestněprávní následky. Kromě toho je nutné mít na paměti, že agresivita na sportovištích se zvyšuje a závažných faulů přibývá, což je bezpochyby skutečnost, na kterou budou právní řády nuceny dříve či později reagovat.

Sám jsem ve své nedlouhé sportovní kariéře zažil několik vyostřených konfliktů, které měly za následek likvidační fauly, hromadné šarvátky, či dokonce inzultace rozhodčích. Nejednou jsem na sportovištích slyšel výhrůžku žalobou či podáním trestního oznámení. Stejně tak jsem léta sdílel šatnu s člověkem, jenž za úmyslné brutální zranění protihráče obdržel doživotní suspendaci, aby nedlouho po jejím mimořádném odpuštění napadl rozhodčího a vysloužil si ji znovu, tentokrát snad již definitivně.

S trestněprávní odpovědností ve sportu, a to rovnou s jednou z dodnes nejznámějších kauz, jsem se však dokonce setkal již v raném dětství. Jako každý malý hokejista i já měl své vzory. Na rozdíl od většiny vrstevníků jsem však netíhl k Jaromíru Jágrovi či Dominiku Haškovi, nýbrž jsem si oblíbil především jistého Markuse Näslunda, švédského útočníka, na jehož počest jsem taktéž oblékal dres s číslem devatenáct. Když byl v roce 2004 můj oblíbenec v zápase NHL zraněn, jeden z jeho spoluhráčů se jej rozhodl pomstít, avšak zvolil brutální útok zezadu, jímž oběti způsobil mj. poškození několika obratlů. Akterem tohoto nevybíravého útoku nebyl nikdo jiný než Todd Bertuzzi. Aniž bych tedy vůbec jen mohl tušit, že o mnoho let později budu tuto událost zmiňovat ve své diplomové práci, jsem nevědomky hltal informace o incidentu, který je dnes odbornou literaturou označován za doposud nejzajímavější aplikaci trestního práva ve sportu.¹ Bez jakékoliv nadsázky tak mohu konstatovat, že touha zaměřit se na problematiku posuzování trestněprávních následků za jednání učiněná během sportovních klání ve mně byla vyvolávána již od dětství.

Řešení otázky trestněprávní odpovědnosti za sportovní úrazy jsem ve své práci rozdělil do pěti kapitol. Nejprve se budu věnovat základním teoretickým pojmům a termínům, v rámci čehož se čtenáři pokusím přiblížit základní vztah sportu a práva, jakož i polemiku nad existencí sportovního práva jako samostatného právního odvětví. Následně se stručně zaměřím na

---

¹ KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016, s. 1188.

význam trestního práva ve sportu, kde se kromě historického exkurzu rovněž zmíním taktéž o ostatních druzích trestné činnosti, které v této oblasti mohou přicházet v úvahu.

Poté však již má pozornost bude plně směřovat ke stěžejnímu tématu této práce, kterým je problematika trestněprávní odpovědnosti za sportovní úrazy v kolektivních sportech, přičemž nejvíce prostoru poskytnu dvěma nejrozšířenějším sportům u nás – lednímu hokeji a fotbalu. Ve své práci se tedy pokusím potvrdit, resp. vyvrátit obecně přijímané názory, že o aplikaci trestního práva ve sportu by se mělo uvažovat pouze v situacích, kdy sportovec užitím nepřiměřené síly, která již zcela zjevně přesahuje rámec konkrétního sportu, způsobí protihráči závažná zranění. V této souvislosti se dostávám k hlavním výzkumným otázkám této práce, které zní následovně: *Kde je hranice mezi disciplinární a trestněprávní odpovědností sportovce za sportovní úrazy? Za jakých podmínek je přípustná intervence orgánů činných v trestním řízení do oblasti sportu?*

Po vymezení základních přístupů se v rámci této části budu dále zabírat možným vyloučením odpovědnosti za sportovní úrazy. Zaměřím se jak na nejvýznamnější doktrinální teorie a přístupy, tak na případnou použitelnost okolností vylučujících protiprávnost, přičemž každý aspekt se vždy pokusím obohatit o vlastní myšlenky a názory. Cílem této části tedy bude zhodnocení následujících skutečností: *Který z doktrinálních přístupů vyloučení právní odpovědnosti sportovců je na naše právní prostředí použitelný nejlépe? Je možné na sportovní úrazy aplikovat některý z legislativně zakotvených institutů okolností vylučujících protiprávnost?*

Následně se danou problematikou budu zabývat více z praktického pohledu, když se pokusím rozebrat tuzemskou rozhodovací praxi a tu následně porovnáím se zahraničím. V rámci této kapitoly se tedy pokusím odpovědět na následující otázky: *Jak je problematika sportovních úrazů vnímaná českou rozhodovací praxí? Jaké přístupy v této oblasti razí zahraniční judikatura? Od které zahraniční země bychom se v této souvislosti mohli inspirovat?*

Práci zakončím kapitolou, kde se zamyslím nad potenciálními přístupy a zvážím podstoupení příslušných legislativních kroků. Zároveň se pokusím dospět k určitému řešení, které by mohlo do budoucna usnadnit a zejména sjednotit postup orgánů činných v trestním řízení v těchto ojedinělých situacích. Zejména se tedy zaměřím na tyto otázky: *Přicházelo by v úvahu zakotvení nové okolnosti vylučující protiprávnost dopadající výhradně na sportovní zranění? Jak lze napomoci tomu, aby docházelo k trestnímu stíhání pouze těch nejzávažnějších sportovních excesů?*

1. Sport a právo

Ještě před tím, než naplno pronikneme do problematiky trestněprávní odpovědnosti za zranění způsobená ve sportu, je nutné seznámit se s pojmy, které jsou pro toto téma charakteristické. Na následujících stranách se tak pokusím přiblížit definici pojmu sport, jakož i míru prolínání tohoto pojmu s právem. V neposlední řadě se také zamyslím nad existencí sportovního práva jako samostatného právního odvětví.

1.1. Sport

Není pochyb o tom, že sport je pravděpodobně jedním z nejvýznamnějších společenských fenoménů tohoto století. Již dávno však nesouvisí pouze se samotným soutěžením, resp. fyzickou aktivitou sportovců, neboť zásadním způsobem zasahuje také do ekonomiky a v neojedinělých případech také do politiky. Kde ale vlastně pojem sport vznikl?

Označení sport má původ v latinském „disportare“ a starofrancouzském „le désporter“, jejichž význam je vykládán jako bavit se či příjemně trávit volný čas.² Vznik moderního sportu je poté odbornou literaturou spojován s obdobím průmyslové revoluce, jež vedla k mimořádným sociálně ekonomickým změnám zahrnujícím mj. masové přesuny venkovského obyvatelstva do měst či rozvoj školství. Právě pojetí sportu, které se vyvíjelo na půdách anglických škol, se později stalo základem pro vymezení amatérského sportu. Na opačné straně spektra, v přelidněných dělnických čtvrtích, postupně nabíral na popularitě fotbal, zápasy dvojic a později též box. Právě organizování těchto sportovních událostí se pojí se vznikem profesionálního sportu, neboť sportovci mnohdy již dostávali za své výkony zaplacení.³

Jednotnou definici, jež by byla schopna zahrnout veškeré existující i nově vznikající sportovní odvětví a disciplíny, bychom hledali marně. Je totiž takřka nemožné nalézt univerzální kritérium, pod které by bylo možno podřadit veškeré sportovní činnosti a tím vymezit jednotné chápání sportu pro účely práva. Hlavní příčina absence jednotné definice jistě souvisí především s rozmanitostí této oblasti a jejím dynamickým vývojem, kdy jsme neustále svědky vzniku nových sportovních disciplín. O této skutečnosti ostatně dostatečně vypovídá i to, že Mezinárodní olympijský výbor na svých zasedáních pravidelně rozhoduje o začlenění

---

² NOVOTNÝ, Jiří. Pojetí sportu a současné společnosti. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 10.

³ DOVALIL, Josef a kol. *Olympismus*. Praha: Olympia, 2004, s. 12 – 13.

nových disciplín mezi olympijské sporty tak, aby pohotově reagoval na současné trendy ve společnosti.⁴

Především proto se odborná literatura k otázce definování tohoto pojmu staví tak, že podává pouze výčty charakteristických znaků, avšak je nutné mít na paměti, že ani tyto znaky nemusí být vždy nejvhodnějším východiskem pro definici předmětného pojmu. Jako hlavní atribut sportu je obvykle označována pohybová aktivita, resp. fyzická námaha, ovšem i to může být čas od času problematické, neboť nalezneme sporty, k jejímž provozování není zapotřebí vynaložení takřka žádné fyzické aktivity. Dalšími nezbytnými znaky sportu jsou soutěživost, snaha o dosahování co nejlepších výsledků, vymezení pravidel hry a někdy je též zmiňován aspekt tradice.⁵

S ohledem na uvedené lze mít za to, že v současné době se pro termín sportu prosazují především nejrůznější široké definice, mezi kterými vyčnívá ta obsažená v článku 2 písm. a) Evropské charty sportu: „*Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které at' již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.*“⁶ Touto definicí se ostatně velkou měrou inspiroval také český právní řád, když v § 2 odst. 1 zákona o podpoře sportu stanoví, že pojmem sport se rozumí: „*každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.*“⁷

Vzhledem k dynamickému vývoji sportu lze mít za to, že volba širokých definic je tou nejvhodnější možností, neboť užší definice by téměř s jistotou nebyly schopny obsáhnout vše potřebné.

1.1.1. Funkce sportu

Již v samotném úvodu této práce jsem mj. na několika historických případech nastínil význam sportu a jeho komplexní provázanost s nejrůznějšími vrstvami životů všech z nás. Je

---

⁴ Pro přesunutí letní olympijské hry v Tokiu 2020 byly nově mezi olympijské sporty zařazeny např. skateboarding či surfing.

⁵ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001, s. 53 – 55.

⁶ Evropská charta sportu. MŠMT ČR [online]. 2002 [cit. 2. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>>.

⁷ zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

však zcela zřejmé, že funkce jakož i podstata sportů jako takových, prošla od jejich počátků razantními změnami.

Pomineme-li sport jako činnost směřující k připravenosti obyvatelstva na válku, o čemž se podrobně zmiňuji v rámci historického exkurzu v kapitolách níže, není sporu o tom, že s nejpůvodnějším pojetím sportu je úzce spjata zejména funkce zábavy, která lze vztáhnout jak na aktivní, tak i pasivní sportovce.⁸ Tato funkce ve velké míře přetrvává dodnes, přičemž souvisí především s možností úniku z reality a odreagováním se. Za diskutabilní však považuji otázku, nakolik významnou je v dnešní době tato funkce pro profesionální sportovce, kteří jsou mnohdy na úkor sportu nuceni zanedbávat vzdělání, čímž se pro ně sport nevyhnutelně stává jediným zdrojem obživy.

Velmi významnou je také funkce výchovná, neboť sportováním se lidé mohou přirozenou cestou učit sociální integraci či zásadám fair-play a zejména u dětí tak dochází k rozvoji klíčových vlastností.⁹ Za neméně důležitou lze považovat i funkci zdravotní, kdy sport bezpochyby hraje podstatnou roli ve fyzickém, ale také psychickém stavu členů společnosti.¹⁰

V neposlední řadě by se nemělo zapomínat na funkci ekonomickou, jež si v posledních desetiletích získává zcela dominantní postavení. V této souvislosti se však nebavíme pouze o samotných platech sportovců a příjmech majitelů z prodeje vstupenek, neboť musíme brát v potaz také platy zaměstnanců sportovních klubů a asociací či výnosy z prodeje předmětů se sportovní tematikou.¹¹ Samotnou kapitolou jsou poté zisky za poskytování televizních vysílacích práv, kdy především v zámořských kolektivních sportech přesahují tyto částky mnohdy i miliardy dolarů ročně.¹²

1.1.2. Dělení sportu

S přihlédnutím ke konkrétnímu zaměření mé práce je potřeba zprostředkovat čtenáři také možná dělení a rozlišování sportů i nejrůznějších sportovních odvětví. V první řadě je potřeba odlišit sport aktivní od sportu pasivního, neboť má práce se výhradně soustředí pouze na aktivní sportování a zranění při těchto činnostech vzniklá. Nicméně i přesto považuji za vhodné uvést, že také pasivní provozování sportu může vést k trestněprávnímu postihu, a to

---

⁸ KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 13.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

¹² NFL za vysílací práva získá více než 5 miliard dolarů ročně: YOUNG, Jabari. *With football ratings on the rise, NFL officials look to raise TV broadcast fees on multiyear media deals* [online]. CNBC.com, 30. prosince 2019 [cit. 13. prosince 2020]. Dostupné na <<https://www.cnbc.com/2019/12/30/nfl-ratings-recovering-new-media-deals-could-be-on-the-2020-agenda.html>>.

především v souvislosti s protiprávními činy fanoušků sportovních utkání, tzv. chuligánstvím, o čemž se zmiňuji níže.

Dále je potřeba poukázat na odlišnosti ve sportech amatérských a profesionálních, resp. rekreačních a výkonnostních. Kdežto rekreační sportovec provozuje tuto činnost především pro své vlastní potěšení a udržení kondice, u trénovaných profesionálů hraje významnou roli také motivace v podobě zisku. Právě i tyto skutečnosti by měly být zohledněny v případném posuzování trestněprávní odpovědnosti za způsobená zranění. Ve vztahu k profesionálním sportovcům jsou dále velice živé diskuse o nejasnostech jejich právního postavení ve vztahu ke sportovnímu klubu, neboť sportovní smlouvy se dotýkají hned několika právních odvětví – práva pracovního, obchodního a občanského.¹³

Pro téma mé práce je však stěžejní odlišení sportů individuálních a kolektivních, kdy obě tyto kategorie disponují určitými specifiky. Zatímco výsledek individuálního sportu spočívá výhradně na výkonu jednoho sportovce, pro kolektivní sporty je typické, že výsledek reflektuje spolupráci a souhru všech členů týmu. Ve vztahu k uvedenému je pak zcela zřejmé, že zejména funkce výchovná má u takto rozdílných sportovních činností zcela odlišný charakter – u kolektivních sportů je zaměřena na týmovost a spolupráci, kdežto u sportů individuálních působí spíše na individualismus a spolehnutí na sebe samého.

Pravděpodobně v důsledku výrazného ovlivnění dnešní dobou se mnohdy termín kolektivního sportu zaměřuje se sportem kontaktním. Tento fakt je nutno uvést na pravou míru, neboť prvními kontaktními sporty byly právě ty individuální, přičemž zmínit mohu například boxerské zápasy či gladiátorské souboje v době starověkého Říma. Stejně tak v dnešní době najdeme nespočet nekontaktních kolektivních sportů.

Na druhou stranu však samotná povaha většiny kolektivních sportů spočívá v intenzivním pohybu velkého množství sportovců na omezené, resp. ohraničené ploše, přičemž se takto děje v touze po vítězství. Přihlédneme-li navíc k emocím, které v zápasech obvykle hrají nezanedbatelnou roli, nezbude nám nic jiného než konstatovat, že určitý kontakt mezi sportovci je takřka nevyhnutelný, což logicky povede k častému vzniku sportovních zranění. Výjimku však mohou tvořit sporty, kde jsou od sebe týmy odděleny.¹⁴

---

¹³ KUBÍČEK: *Sport a právo*, s. 145.

¹⁴ Např. typicky volejbal, avšak i zde může tzv. „na síti“ dojít k občasným kontaktům mezi soupeři.

Právě výše uvedené povahové rysy kolektivních sportů se pravděpodobně značnou měrou zapříčiňují o to, že některé původně bezkontaktní sporty se postupně mění na sporty poměrně vysoce kontaktní,¹⁵ ačkoliv ne vždy je to reflektováno v pravidlech daného sportu.¹⁶

Rozlišování sportů na kontaktní a nekontaktní má svůj význam už jen s ohledem na obecnou povinnost počínat si ohleduplně, kterou má ve svých pravidlech zakotveno většina bezkontaktních sportů. Jde o vyžadování standardní úrovně chování, jejíž porušení vede k dovození nedbalosti. V kontaktních sportech je naopak povinnost ohleduplnosti výrazně omezena, čímž zde nelze zranění považovat za protiprávní, aniž by před tím došlo ke zohlednění nastalých okolností. Míra tohoto omezení se poté bude odvíjet od povahy a charakteru konkrétního sportu.¹⁷

1.2. Sportovní právo

Ačkoliv se může zdát, že sport a právo jsou dva naprosto odlišné a nesouvisející celky, opak je pravdou, neboť stejně jako všechny ostatní oblasti společenského života, ani sport nemůže fungovat jako autonomní systém. S přihlédnutím k pozici, jakou si v novém tisíciletí sport ve společnosti buduje, jde ruku v ruce s tím také navyšující se množství právních problémů a nejasností, které bude potřeba dříve či později řešit. Právě i proto se právní teorie i praxe dlouhodobě snaží vypořádat s otázkou míry vlivu obecně platného práva do oblasti sportu, kde mají být primárně aplikována sportovní pravidla.¹⁸

J. Kubíček ve své publikaci velice přiléhavě označuje termín sportovního práva jako jakýsi lingvistický vrchol úvah o vzájemných vztazích sportu a práva.¹⁹ Jeho podstatou by pak mělo být především „*řešení míry tolerance obecně platného práva vůči regulaci sportovního sektoru.*“²⁰

Kde však můžeme hledat původ tohoto poněkud kontroverzního pojmu?

---

¹⁵ Hokejbal byl původně dle pravidel považován za bezkontaktní hru, avšak jakožto určitá alternativa k lednímu hokeji fakticky bezkontaktním sportem nikdy nebyl. Příslušné sportovní orgány reagovaly na faktický stav tohoto sportu až postupem času, kdy došlo ke změně pravidel a toleranci přiměřeného fyzického kontaktu.

¹⁶ Florbal je doposud uváděn jako nekontaktní hra, a to i navzdory tomu, že současná podoba tomu již zdaleka neodpovídá. Fyzický kontakt, ke kterému mezi sportovci dochází takřka neustále, je do určité míry rozhodčími tolerován.

¹⁷ DOLEŽAL, Tomáš. Právní odpovědnost ve sportu – teoretické úvahy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 65.

¹⁸ KUBÍČEK: *Sport a právo*, s. 9.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ HAMERNÍK, Pavel. V čem spočívá podstata sportovního práva? In KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012 s. 33.

Především v důsledku stoupající popularity a již zmiňované komercializace sportu docházelo již od sedmdesátých let minulého století v USA a západoevropských státech k zakládání řady sdružení zabývajících se tzv. „sportovním právem“, jakožto oborem zastřešujícím veškeré vztahy vzniklé v oblasti sportu.²¹ Nedlouho poté dokonce dochází na některých britských a amerických univerzitách k vyučování sportovního práva jako samostatného studijního předmětu.²²

Otázky o existenci sportovního práva jako samostatného právního odvětví jsou dodnes předmětem diskusí řady odborníků. Nutno podotknout, že v zásadě převažuje názor o neexistenci, resp. neuznávání sportovního práva, k čemuž se ve svých dílech přiklání také M. Králík²³, aktuálně bezesporu nejvýraznější osoba zabývající se předmětnou problematikou u nás. Ten mj. naráží na nemožnost zařazení odvětví, když uvádí, že: „*Právní normy sportu se dotýkající zasahují do oblasti práva ústavního, správního, trestního, ale také práva občanského, obchodního či pracovního, proto není vůbec zřetelné (...), zda by takové právní odvětví mělo spadat do práva veřejného či soukromého.*“²⁴

Zastánci neuznávání sportovního práva jako samostatného odvětví nejčastěji argumentují tím, že v této oblasti pouze dochází k aplikaci norem tradičních právních odvětví na řešení otázek vznikajících při sportovní činnosti, což samo o sobě nezakládá předpoklad vzniku nového samostatného právního odvětví.²⁵

Jen stěží lze nesouhlasit se skutečností, že v daných situacích v podstatě jen dochází k „propůjčování“ norem občanského, pracovního, správního či trestního práva k řešení otázek se sportovní tematikou. Na druhou stranu však ve výše uvedených názorech spatřuji možná až přehnaný konzervatismus, který se formou bezmyšlenkovitého odmítání změn snaží o diskreditaci neutichajícího rozmachu sportu. Zároveň by uplatňování těchto názorů nutně vedlo ke stanovení fixního počtu právních odvětví, neboť jen těžko by mezi ně mohl časem proniknout některý další. S tímto mým názorem se v podstatě ztotožňuje také T. Gábriš, který sportovní právo označuje za rodící se právní disciplínu, vědní obor a pedagogický předmět.²⁶ Stejně tak o sportovním právu jako o nově vznikajícím systému práva hovoří někteří zahraniční autoři.²⁷

²⁸ Není však pochyb o tom, že tento názor nadále zůstává v menšině.

---

²¹ KUKLÍK, Jan. Existuje sportovní právo? In KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*, s. 11.

²² Tamtéž.

²³ KRÁLÍK: *Právo ve sportu*, s. 154.

²⁴ KRÁLÍK, Michal. Zamyšlení nad tzv. sportovním právem. *Právní rozhledy*, 1998, roč. 6, č. 10, s. 487 – 488.

²⁵ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007, s. 18.

²⁶ GÁBRIŠ, Tomáš. *Športové právo*. Bratislava: Eurokódex, 2011, s. 26.

²⁷ BELOFF, Michael, KERR, Tim, DEMETRIOU, Marie. *Sports Law*. Oxford: Hart Publishing, 1999, s. 1.

²⁸ GARDINER, Simon a kol. *Sports Law*. 2. vydání. Abingdon: Cavendish publishing, 2001, s. 100.

Vzhledem k tomu, jak rozsáhlé množství právních problémů může v dnešní době vznikat v oblasti sportu, je až s podivem, že se sportovnímu právu, jakožto samostatnému právnímu odvětví, dostává tak málo uznání. Tím spíše, že u drtivé většiny těchto problémů se nachází určitá sportovní specifika, která jsou tradičním právním oborům cizí. Zvláštní povahu sportovní oblasti ostatně přijala za své i samotná EU, když v Bílé knize o sportu nalezneme, že: „*Judikatura evropských soudů a rozhodnutí Evropské komise ukazují, že specifická sportu je uznána a zohledňovaná.*“²⁹

Na závěr však dlužno podotknout, že pojetí sportovního práva jako samostatného právního odvětví též někdy bývá spojováno s úplnou autonomií sportovní oblasti na veškerých ostatních složkách právního moci. S pojetím této koncepce se neztotožňují, neboť ji v dnešní době považují za již dávno překonanou. K těmto skutečnostem se ostatně vyjadřují v kapitole o absolutní sportovní imunitě jako jednom z tradičních názorových proudů posuzování trestněprávní odpovědnosti za zranění způsobená ve sportu.

---

²⁹ Bílá kniha o sportu. MŠMT ČR [online]. 2007 [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>>.

2. Trestní právo ve sportu

Trestní právo můžeme charakterizovat jako krajní a nejpřísnější prostředek ochrany společnosti, který lze využít až v těch nejzazších případech, když se mírnější prostředky ochrany jeví jako neúčinné. Právě v tomto důsledku je trestní právo považováno za prostředek ultima ratio.³⁰

Navzdory tomu však není sebemenších pochyb o tom, že ačkoliv sport disponuje vlastními prostředky ochrany, může čas od času docházet k situacím, kdy je aplikace trestního práva v rámci sportu nezbytná. Především půjde o situace, kdy dojde k natolik závažnému zásahu do právem chráněného zájmu, že vnitřní sankční mechanismy dané sportovní oblasti již nebudou dostačující.³¹

V této souvislosti je nezbytné si uvědomit, že ve sportovní oblasti mluvíme o tzv. dvoukolejnosti trestání sportovních deliktů.³² Sportovci tedy během své sportovní činnosti musí respektovat jak pravidla sportovní, tak i jim nadřazené obecně platné právní normy, neboť jak sděluje J. Pinkava: „*veškerá společenská činnost musí být vykonávána v souladu s právním řádem, sportu nevyjímaje.*“³³

Patrně nejdůležitější úlohou trestního práva ve sportu tedy bude vytyčení určitých mantinelů, které pomohou identifikovat jednání vybočující z běžného způsobu sportovní činnosti, na které nebude postačovat dovození odpovědnosti podle vnitřních předpisů daného sportu. Otázka, která tedy v souvislosti s problematikou této práce vyvstává, zní následovně: „*Za jakých okolností a do jaké míry je možná intervence trestního práva do oblasti sportu, tj. do oblasti s vlastními pravidly i prostředky ochrany?*“

2.1. Historický pohled na roli trestního práva ve sportu

Vzhledem k tomu, že pojmy právo a sport vedle sebe společně existují již tisíce let, pro komplexní pochopení předmětné problematiky považuji za nezbytné, abych se ve své práci alespoň okrajově věnoval právě historickému vývoji zmíněných pojmů a jejich vzájemnému

---

³⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 6. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 24.

³¹ CHAMPION, Walter T. *Sports law in a nutshell*, 3. vydání. St. Paul, Minn: Thomson-West, 2005, s. 214 – 215.

³² GARDINER, Simon a kol. *Sports Law.* 2. vydání. Abingdon: Cavendish publishing, 2001, s. 38 – 39.

³³ PINKAVA, Jan. Úvod. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*, Praha: Leges, 2014, s. 9.

vztahu. Z dochovaných historických pramenů je navíc zřejmé, že právě zkoumání právní odpovědnosti sportovců za úrazy znamenaly prvotní propojení sportu a práva.³⁴

Počátek moderního sportu je datován až na přelom 18. a 19. století, a proto je zřejmé, že antické ani středověké civilizace tento pojem jako takový znát nemohly. Z tohoto důvodu budeme v následující kapitole hovořit o dějinách tělesných a pohybových aktivit, neboť právě tyto lze považovat za přímé předchůdce současného sportu. Důvod tohoto kroku vystihl v jedné ze svých publikací M. Králík: „*Kdybychom chtěli hovořit skutečně o dějinách sportu, (...) dobrovolně bychom se ochudili o působivé historické pojetí vztahů sportu a práva ve starověku a středověku.*“³⁵

Pohybové aktivity jsou součástí životů členů společnosti od nepaměti a není tedy překvapením, že jednu z nejstarších soustav tělesné výchovy spočívající v gymnastice bychom našli již kolem roku 2 689 př. n. l. v Číně. Stejně tak se však touto dobou tělesná cvičení významně rozvíjela též v Indii, Egyptě či Mezopotámii.³⁶ I přesto si svůj podrobnější exkurz do historie dovolím začít od období antického Řecka, neboť právě až v této době se setkáváme se skutečnostmi významnými pro naše téma. Zároveň se v této kapitole budu zabývat pouze těmi historickými obdobími, které jsou pro mou práci relevantní a jsou tak schopny čtenáře obohatit právě ve vztahu k tématice této práce.

2.1.1. Řecko

Jak významné byly tělesné a sportovní aktivity pro společnost starověkého Řecka lze dovodit již z děl slepého básníka Homéra, který čtenářům barvitě podával svědectví o hrách a soutěžích, jakož i o kladení důrazu na tělesnou zdatnost a vítězství.³⁷ Na samotnou diplomovou práci by pak vystačilo téma olympijských her, kde sportovci s vypětím sil bojovali o neutichající slávu a moc. Stejně tak s sebou olympijské hry nesly obrovské politické či ekonomické dopady spočívající především v rozvoji obchodu a cestovního ruchu³⁸, což taktéž dokonale dokazuje význam nejen těchto her, ale i sportu obecně.

Enormní vliv na sportovní oblast měl zejména politik a zákonodárce Solón, který pro vítěze olympijských her mj. stanovil odměnu, zajistil doživotní stravování a osvobodil je od

---

³⁴ KRÁLÍK, Michal. Úvod k otázkám právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právník*, 2007, roč. 146, č. 8, s. 837.

³⁵ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 48.

³⁶ KÖSSL, Jiří, ŠTUMBAUER Jan, WAIC, Marek. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha: Karolinum, 2004, s. 10 – 11.

³⁷ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 31.

³⁸ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 34.

daní. Především však do svých zákonů zahrnul sportovně-právní normu, kde stanovil, že pokud někdo neúmyslně způsobil na závodech zranění nebo smrt jinému, nebyl za to potrestán.³⁹ Podle M. Králíka můžeme na základě této skutečnosti učinit závěr, že řecká legislativa byla prokazatelně první, která vytvořila speciální skutkové podstaty mířící na sportovní nehody a lze v ní spatřovat i jisté trestněprávní rysy.⁴⁰

V souvislosti se starověkým Řeckem však musíme mít na paměti, že sportovní aktivity, jakož ani samotné soutěžení povětšinou nebyly považovány jako výplň volného času nebo činnost sloužící ke kultivaci jedince, neboť bylo „výrazným způsobem spjata se zájmem státních útvarů na jejich ochraně a přípravě k boji v tehdejších dobách neustálého nebezpečí a hrozcích válek“.⁴¹ Ve stejném duchu se vyjadřoval i Platón, jenž kladl důraz na podřízení tělesné výchovy přípravě na válku a beztrestnost neúmyslného zabití zdůvodňoval „vyšším zájmem“ připravenosti Athén na válečný konflikt.⁴² Tuto myšlenku ostatně Platón převzal ze starověké Sparty, která sportovní aktivity jako dobrovolnou formu hry či výplně volného času neznala vůbec. V jejím případě takřka veškerá pojetí tělesné kultury byla součástí státem řízeného systému extrémního fyzického výcviku mládeže a byla spjata s brannými aktivitami spartského státu v podobě mimořádně tvrdé vojenské kázně.⁴³

Především ze zmíněných myšlenek Solóna a Platóna vyplývá, že řecká legislativa v souvislosti s odpovědností za sportovní úrazy v první řadě zohledňovala, k jakému cíli směřoval úmysl škůdce. V případě, že jednání bylo motivováno touhou po dosažení vítězství, a nikoliv výhradně záměrným ublížením druhé osobě, obvykle s tím nebyla spojována právní odpovědnost sportovce.

2.1.2. Řím

Také v období antického Říma byla tehdejší společnost obklopena nejrůznějšími soutěžemi sportovního charakteru, jakož i slavnostmi zahrnujícími souboje na život a na smrt.⁴⁴ Stejně jako ve starověkém Řecku, i římstí právníci si uvědomovali vysokou míru rizika spojenou s pohybovou činností a pochopitelně vycítili nutnost tuto problematiku v zákonech reflektovat. Na případy tohoto typu byl zpravidla aplikován lex Aquilia, jakožto

---

³⁹ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 29.

⁴⁰ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 47.

⁴¹ Tamtéž, s. 36.

⁴² KRÁLÍK: *Právo ve sportu*, s. 71.

⁴³ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 43.

⁴⁴ KÖSSL, Jiří, ŠTUMBAUER Jan, WAIC, Marek. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*, s. 23.

soukromoprávní norma penálního charakteru, jejíž význam tkvěl v povinnosti zaplatit pokutu.

45

Římské právo zdůrazňovalo nebezpečnost sportovního prostředí jako takového, kdy každý, kdo se na sportovišti vyskytoval, byl povinen se chovat tak, aby případné nebezpečí minimalizoval.⁴⁶ Zajímavé také je, že v této souvislosti docházelo k rozdílnému posuzování nehod způsobených aktivním sportovcům od těch, které se přihodily osobám na sportovní činnosti nezúčastněným.⁴⁷

Není sporu o tom, že klasické trestní právo stálo v Římě hluboko ve stínu práva soukromého,⁴⁸ avšak i přesto v dochovaných pramenech nalezneme několik případů zabývajících se právě trestností jednání v souvislosti se sportovními úrazy. V Digestech 47, 10. věta 3. odstavce čteme: „*Si quis per iocum percutiat, aut dūm certat, iniuriarum non tenebur*“ – jestliže někdo při hře nebo zatímco zápasí, způsobí probodnutí, není to považováno za bezprávi.⁴⁹ Právě i ze zmíněné pasáže M. Králík usuzuje, že v Římě byla beztrestnost podmíněna především náležitým vedením boje v intencích řádného sportovního klání.⁵⁰

2.1.3. Středověk

Oproti výše uvedeným obdobím již ve středověku sport neměl pro společnost takový význam, což lze přisuzovat zejména rostoucímu vlivu církve. I navzdory tomu se nám však z této doby zachovala k otázce sportovních úrazů poměrně podrobná právní doktrína.⁵¹ Pro středověk byl typický tzv. hradní způsob života, jenž vedl především k rozkvětu rytířských turnajů, ale také herních aktivit jako šachy, kuželky nebo některé míčové hry.⁵² Dokonce se v této době setkáváme se sportem, který vzdáleně připomínal dnešní fotbal. M. Králík tuto aktivitu popisuje jako pravidly nsvázanou rvačku o míč, který nejednou nahradila i hlava zabitého soupeřova vojáka.⁵³

Nauka o vině za sportovní úrazy pohledem kanonického práva úzce souvisela s rozlišováním sportovních aktivit povolených a nepovolených, kdy v této souvislosti mluvíme

---

⁴⁵ SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010 s. 28.

⁴⁶ Tamtéž, s. 29.

⁴⁷ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 51.

⁴⁸ Tamtéž, s. 59.

⁴⁹ Tamtéž, s. 59.

⁵⁰ KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 540 – 541.

⁵¹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 65.

⁵² Tamtéž s. 66.

⁵³ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 33 – 34.

o dualismu mezi „res licita“ a „res illicita“.⁵⁴ Pokud tedy církevní právníci vedli debaty o tom, zda má být z určitého jednání vyvozována právní odpovědnost, v první řadě museli dojít k závěru, zda šlo o aktivitu dovolenou, či nedovolenou.

Onou nedovolenou sportovní aktivitou byly kupříkladu rytířské turnaje, které byly papeži pravidelně zakazovány již od 12. století. V případě, že při něm došlo ke způsobení zranění či dokonce smrti, duchovní byl bez dalšího potrestán, neboť již samotná účast v něm byla zakázána.⁵⁵ U her dovolených se naproti tomu zkoumalo zavinění, což lze považovat za navázání na Platónovy myšlenky.⁵⁶ Význam Platónova učení je ostatně zřejmý mj. také z konstatování Menochia: „*Když někdo ve hře nebo povoleném zápasu způsobí poranění druhá, se kterým zápasí, a to nechtěnou nehodou, nepodléhá, podle božského zákona Platónova, trestu.*“⁵⁷ Zajímavostí je, že na rozdíl od antického Řecka i Říma se ve středověku při zkoumání sportovních úrazů nijak nepracovalo se skutečností, zda došlo k porušení pravidel dané sportovní činnosti.⁵⁸

Navzdory zásadnímu vlivu církve na život středověké společnosti, s čímž bylo spojeno striktní potlačování sportovních aktivit, musím na tomto místě konstatovat, že i přesto se nám z tohoto období zachovaly k předmětné problematice mnohé zajímavé myšlenky a východiska.

2.2. Další oblasti prolínání trestního práva a sportu

Ačkoliv se téma této práce zaměřuje výhradně na trestněprávní odpovědnosti za sportovní zranění, je nutné mít na paměti, že propojení sportu a trestního práva může vznikat i jinde než přímo na hřišti. Proto ještě předtím, než se v následující kapitole podrobně zaměřím na klíčovou problematiku této práce, si právě z výše uvedeného důvodu dovoluji v následujících odstavcích stručně nastínit dvě další významné situace, kde trestní právo může pronikat do oblasti sportu.

Pravděpodobně nejpodstatnější je v této souvislosti otázka diváckého násilí na sportovištích, kdy zejména na fotbalových utkáních je problematika tzv. sportovního chuligánství velmi obvyklým jevem. Její nejčastější příčinou je skutečnost, že fanoušek se s klubem ztotožní do takové míry, že újmu týmu vnímá jako újmu vlastní, což může snadno vést

---

⁵⁴ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 33 – 34.

⁵⁵ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 66.

⁵⁶ KRÁLÍK Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 33 – 34.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 541 – 542.

ke vzniku ostrých konfliktů mezi fanoušky obou týmů.⁵⁹ V. Pochylá uvádí, že takto problémové fanoušky mnohdy nesjednocuje pouze klubová příslušnost a s tím spojená nevraživost vůči příznivcům ostatních týmů, ale i rasové, politické, náboženské či sociální motivy.⁶⁰ Ve vztahu k této problematice si nedovolím nezmínit jeden ze stěžejních způsobů boje proti diváckému násilí ze strany státu, a to konkrétně zavedení alternativního trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Tento trest může obdržet takový pachatel, který se dopustí trestného činu v souvislosti s návštěvou sportovní akce.

Kromě toho bychom však také neměli zapomínat na oblast nelegálního ovlivňování zápasů, které v sobě zahrnuje jak nedovolené sázky, tak tzv. korupci ve sportu. Společným rysem těchto jednání je zisk neoprávněného prospěchu, a to na úkor konkrétního sportovního výsledku. Ze samotné podstaty sportovních činností jsou nejsnadněji manipulovatelní hráči individuálních sportů, kde výsledek zápasu záleží pouze na daném sportovci. Není tedy žádným překvapením, že jedním z nejvíce zasažených sportů je tenis.⁶¹ B. Coufalová k otázce korupce ve sportu zastává názor, že klíčová je především spolupráce disciplinárních orgánů s orgány činnými v trestním řízení, což odůvodňuje mj. tím, že se jedná o trestnou činnost páchanou ve specifickém prostředí.⁶²

---

⁵⁹ SÁDOVSKÝ: *Právní aspekty násilí...*, s. 88 – 89.

⁶⁰ POCHYLÁ, Veronika. Protiprávní činy návštěvníků sportovních utkání. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 111.

⁶¹ COUFALOVÁ, Bronislava. Protiprávní jednání mající charakter hospodářské trestné činnosti. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 92 – 93.

⁶² Tamtéž, s. 88.

3. Trestněprávní odpovědnost za zranění způsobená ve sportu

3.1. Posuzování trestněprávní odpovědnosti za zranění ve sportu

Abychom si na téma této práce byl schopni vytvořit ucelený názor, je potřeba se nejprve seznámit se třemi základními názorovými proudy, které se v souvislosti s posuzováním trestněprávní odpovědnosti za zranění způsobená v rámci sportovních aktivit prosazují nejčastěji.

První dvě z níže uvedených teorií nám na tuto problematiku poskytují relativně extrémní názory, kdežto teorie třetí naopak představuje jistou alternativu, která se vyznačuje určitým nalézáním rovnováhy a kompromisů. Pro přehlednost si dovolím citovat slova J. Prusáka, jenž tyto myšlenkové proudy shrnul za současného užití přiléhavé metafory: *„Ti, kteří vylučují právní odpovědnost sportovce mají před platným právem zavřené obě oči; ti, kteří ji v určitých případech připouštějí mají jedno oko zavřené a druhým hledí na platné právo; třetí neuznávají žádnou sportovní imunitu ani exterritorialitu sportovišť mají otevřené obě oči a pohlíží stejným způsobem na všechny, kteří jsou trestně nebo občanskoprávně odpovědní bez ohledu na to, zda se jedná o sportovce či nesportovce, a zda k deliktu došlo při sportovní hře nebo daleko od jakéhokoliv sportoviště.“*⁶³

3.1.1. Teorie absolutní sportovní imunity

Teorie absolutní sportovní imunity vychází z myšlenky, že sport je natolik autonomní oblastí, jež disponuje schopností vytvářet si svá vlastní pravidla chování, že by do ní nemělo být žádným způsobem regulativně zasahováno.⁶⁴ Zmíněná míra autonomie sportu se promítá taktéž v možnosti reagovat na případná porušení pravidel svými vlastními prostředky i mechanismy, vedle nichž však sankcionování podle obecně závazných právních předpisů působí nadbytečně. Tato skutečnost jde tedy ruku v ruce s úplným vyloučením trestněprávní odpovědnosti za jakékoliv excesy páchané sportovci v rámci sportovních aktivit. Sankční funkci pak v tomto systému plní autoritativní orgány zřízené vnitřními předpisy daného sportu, které

---

⁶³ PRUSÁK, Jozef. *Šport a právo*. Bratislava: Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 11.

⁶⁴ PINKAVA, Jan. Vztah trestního práva a sportu. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 13.

mohou na situace nastalé při provozování daných sportovních činností reagovat o poznání pohotověji.⁶⁵

Podstata teorie absolutní sportovní imunity tedy spočívá v nahlížení na sport jako na zcela samostatný, na právu nezávislý celek, jenž disponuje vlastními orgány, pravidly i zvyklostmi, kde subjekty disponují určitou „imunitou“ vůči trestní represi i obecnému působení pozitivního práva.

Uplatňování teorie absolutní sportovní imunity mnohdy směřuje k určité exterritorialitě sportovišť, kde by mělo platit jen a pouze právo sportovní. V této souvislosti se zajímavě vyjadřuje S. Sádovský, jenž stanovuje tři hlavní podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby mohla přicházet v úvahu aplikace absolutní sportovní imunity: 1) ke škodnému jednání došlo na sportovním hřišti, 2) v průběhu organizovaného sportu, 3) avšak nedošlo k porušení pravidel daného sportu. Jedním dechem však dodává, že předmětnou koncepci považuje za neobhajitelnou, a to ať již z důvodu problematické definice sportovišť, tak i vzhledem k možnému zneužití sportu ke kriminální činnosti.⁶⁶ K obavě ze záměrné dekriminálizace takových činů se shodně vyjadřuje také J. Pinkava.⁶⁷

Bezesporu nejznámějším představitelem této teorie byl Bruno Zauli, jenž považoval sportovní svět za určitý „magický kruh“, který je postaven na principech dobré víry, rovnosti a vzájemné solidarity.⁶⁸ Zauli zastával názor, že právo pozitivní může do sportovního světa vkročit pouze v ojedinělých případech, a to zejména tehdy, když sportovní autoregulace selhává. Tyto názory však podle něj neplatí pro profesionální sportovce, kteří by měli normám pozitivního práva podléhat bez dalšího.⁶⁹

Ačkoliv lze teze této teorie alespoň zčásti aplikovat na sport na profesionální úrovni, který v teoretické rovině může po časově omezenou dobu „fungovat vlastním životem,“ je zde zcela opomíjen fakt, že zdaleka ne v každé sportovní činnosti dochází k vytvoření natolik samostatného systému, který by sám dokázal reagovat na nepřehledné množství nastalých situací. Je tedy zřejmé, že teorie absolutní sportovní imunity na sportovní činnosti poloprofesionálního, natož rekreačního rázu, zpravidla ani nemůže být uchopitelná. Největším potenciálním nebezpečím by však podle mého názoru bylo právě již zmíněné zneužívání sportu k páchání protiprávní činnosti.

---

⁶⁵ PINKAVA, Jan. Vztah trestního práva a sportu. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 14.

⁶⁶ SÁDOVSKÝ: *Právní aspekty násilí...*, s. 35 – 36.

⁶⁷ PINKAVA, Jan. Vztah trestního práva a sportu. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 15.

⁶⁸ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 93.

⁶⁹ KRÁLÍK: *Právo ve sportu*, s. 111-112.

3.1.2. Teorie rigidního uplatňování právního řádu

Jak už název napovídá, teorie rigidního uplatňování právního řádu ve sportu je ve vztahu k výše zmíněné koncepci přesným opakem. Vychází z předpokladu, že oblast sportu plně podléhá právnímu řádu a k uplatňování trestněprávní odpovědnosti zde bude docházet totožným způsobem, jakým k tomu dochází u všech ostatních společenských činností.⁷⁰

Již z podstaty věci se tedy tato teorie dostává do rozporu se subsidiaritou trestní represe, neboť její zastánci lpí na striktním dodržování a aplikování právních norem, s čímž je spojeno dovozování trestní odpovědnosti i u takových jednání, jejichž společenská škodlivost se blíží nule. Uvedená koncepce je postavena na myšlence nezohlednění povahy a charakteru jednotlivých sportovních činností, kdy zejména u mnohých kolektivních sportů je fyzický kontakt mezi sportovci zcela běžný a riziko vzniku újmy na zdraví je pak mnohem vyšší.

Patrně nejznámějším stoupencem této teorie je Edward Grayson, jenž prosazoval názor, že sport se v důsledku velké míry násilností vzdaluje od svých původních idejí, a proto nevidí důvod jej oproti jiným společenským činnostem jakkoliv privilegovat. Grayson dokonce v některých svých úvahách zašel tak daleko, že by se podle něj měly spory vzniklé ve sportu řešit primárně pomocí trestního práva.⁷¹ Opačný názor vyjadřoval mj. J. Hora, podle kterého by zásah trestního práva do sportu měl být pouze výjimečným prostředkem sloužícím k ochraně „čistoty sportu a bezpečnosti života a zdraví sportovců.“ Podobný názor vyjadřoval také S. Jedruch, podle kterého by časté soudní spory sportu jediné uškodily.⁷²

Není pochyb o tom, že uplatňování těchto zásad v praxi by do sportovní oblasti nevyhnutelně přineslo řadu nežádoucích účinků, neboť v dnešní době je pro většinu kolektivních sportů charakteristická rychlost a velké množství osobních soubojů. Sportovci by tak vstupovali do zápasů s vědomím, že jediným pohybem mohou spáchat trestný čin, což by s jistotou vedlo nejen k úbytku fyzického kontaktu mezi nimi, ale také k celkovému zpomalení hry a s tím spojenému snížením atraktivity zápasů. M. Králík v této souvislosti uvádí, že po sportovcích z povahy věci nelze požadovat, aby se svými soupeři zacházeli v rukavičkách jen proto, aby se za každou cenu předešlo byť i sebemenšímu zranění. Úrazy ke sportu neodmyslitelně patří a z tohoto důvodu sportovci naopak potřebují určitou jistotu, že za svá jednání, která nastanou v mezích dané hry, nebudou právně odpovědní.⁷³

---

⁷⁰ PINKAVA, Jan. Vztah trestního práva a sportu. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 14.

⁷¹ KRÁLÍK: *Právo ve sportu*, s. 112-115.

⁷² Tamtéž, s. 110.

⁷³ Tamtéž, s. 124.

Na závěr se nabízí otázka, do jaké míry by bylo únosné přetížení orgánů činných v trestním řízení, ke které by zavedením této teorie nevyhnutelně došlo. Navíc musíme mít na paměti, že vzhledem k množství sportovních zápasů a soutěží, které se dennodenně odehrávají ve všech koutech země ani není reálné, aby státní zastupitelství měla přehled o veškerých protiprávních jednáních.

3.1.3. Modifikovaná teorie

Vzhledem k tomu, že uplatnění výše uvedených teorií není na současnou podobu sportu dost dobře možné, je potřeba převzít jejich přijatelné prvky a najít v nich určitý kompromis, který bude pro dnešní společnost akceptovatelný. Modifikovaná teorie trestní odpovědnosti tedy představuje kombinaci některých aspektů dříve zmíněných koncepcí, přičemž ji nelze jednoznačně vymezit, neboť její výklad a modifikace se v jednotlivých právních řádech liší, a to s přihlédnutím k právním, společenským i politickým poměrům.⁷⁴

Obecně modifikovaná teorie trestní odpovědnosti zastává myšlenku, že za přesně stanovených podmínek mají být sportovci zbaveni právní odpovědnosti za zranění způsobená soupeři v průběhu sportovní činnosti. Předmětem řady diskusí však nadále zůstává především otázka rozsahu a podmínek této beztrestnosti, k čemuž se vyjadřuje nespočet právních doktrín.⁷⁵ O důležitosti a významu těchto diskusí svědčí fakt, že jejich kořeny sahají až do dob antického světa, o čemž se zmiňuji v následující kapitole.

Do těchto diskusí se ostatně pokusím přispět i já, neboť nalezení určité hranice mezi trestností a beztrestností za sportovní úrazy je jednou z hlavních výzkumných otázek této práce.

3.2. Vyloučení právní odpovědnosti za sportovní úrazy

Na následujících řádcích seznámím čtenáře s východisky a přístupy k otázce vyloučení právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. V první podkapitole se zaměřím na nejvýznamnější doktrinární přístupy a teorie zabývající se touto tematikou. V kapitole následující se poté budu zabývat legislativně zakotvenými okolnostmi vylučujícími protiprávnost a jejich možnou aplikací na situace spojené se vznikem sportovních zranění.

---

⁷⁴ PINKAVA, Jan. Vztah trestního práva a sportu. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 15.

⁷⁵ KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost ve sportu. In KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*, s. 79.

3.2.1. Teorie vylučující právní odpovědnost

V oblasti trestněprávní odpovědnosti za sportovní úrazy do dnešního dne neexistuje žádná univerzální a všeobecně přijímaná teorie. Právě na základě této skutečnosti pak není žádným překvapením, že v rámci zahraniční odborné literatury neustále dochází k vytváření nových doktrinálních přístupů, které by vnímání dané problematiky mohly sjednotit. Ačkoliv se některé z teorií prolínají a mnohdy je zřejmé, že se autoři vzájemně inspirovali, každá z nich je svým způsobem specifická, což nám na problematiku trestněprávní odpovědnosti sportovců poskytuje řadu zajímavých pohledů. Nutno podotknout, že každá teorie má kromě zastánců i své odpůrce, což je patrně zapříčiněno zejména tím, že aktuální množství a pestrost sportovních disciplín takřka vylučuje univerzální aplikovatelnost některé z nich.

Na následujících stranách se tedy pokusím o přiblížení těch nejvýznamnějších doktrinálních přístupů, a to navzdory tomu, že řada z nich je použitelná spíše v rámci anglo-amerického právního systému. Většinu z teorií poté doplním o vlastní zamyšlení nad jejich případnou aplikovatelností v tuzemské praxi.

3.2.1.1. Teorie nedostatku zavinění

Teorie nedostatku zavinění spočívá v myšlence, že sportovcům nelze za jimi způsobená zranění přičíst zavinění, neboť k nim zásadně nedochází v hněvu ani nenávisti.⁷⁶ Sport je tedy považován za jistou společenskou činnost, kde ke zraněním dochází pouze v nezaviněných případech a sportovec tak nemůže být trestně odpovědný.⁷⁷

Ze strany odborné veřejnosti se však ve vztahu k této teorii často objevují námitky, že motivy hněvu ani nenávisti nijak nepodmiňují odpovědnost za zásah do života a zdraví fyzických osob, na základě čehož nespátřují důvod pro to, aby mohlo docházet k potlačování zavinění, jakožto subjektivní stránky trestného činu.⁷⁸

Kromě toho jen stěží můžeme vztáhnout tuto teorii na veškeré sportovní excesy, neboť se čas od času ve sportu setkáváme s ryze likvidačními fauly, které mají často povahu odvety či osobní msty.⁷⁹ V této souvislosti se však objevuje poměrně racionální úvaha, podle které

---

⁷⁶ KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 544.

⁷⁷ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 68

⁷⁸ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 97.

⁷⁹ např. již v úvodu zmíněný incident T. Bertuzzi.

nejsou úmyslná zranění tohoto typu v mezích sportu jako takového, a proto by v podobných případech k vyloučení odpovědnosti nedošlo.⁸⁰

Osobně spatřuji neuchopitelnost této teorie už jen v prosté existenci sportovních pravidel upravujících úmyslné fauly. Jak lze považovat veškeré zákroky sportovců za nezaviněné, když sportovní pravidla jsou připravena reagovat na přestupky sportovců, která výslovně považují za úmyslná? Zcela se pak v této souvislosti ztotožňují se slovy M. Králíka, jenž vyslovuje názor, že: „*V jednotlivých konkrétních případech nelze teorii nedostatku zavinění vyloučit, nemůže však být teoretickým východiskem pro úvahy o beztrestnosti sportovců.*“⁸¹

3.2.1.2. *Teorie účelu*

O poznání realističtější se jeví teorie účelu, která vyzdvihuje význam a prospěšnost sportu pro lidskou společnost, na základě čehož nabádá k toleranci nezamýšlených sportovních úrazů a následnému neuplatňování právního postihu. Aby k tomu však došlo, nesměla by být porušena závazná sportovní pravidla ani zvyklosti v souladu se zásadami sportovního fair-play.⁸²

Zmíněnou prospěšnost sportu a pohybových aktivit můžeme chápat především ve smyslu zdravotním, kdy veškeré činnosti sloužící k udržování zdraví členů společnosti bezesporu lze považovat za žádoucí. Nemělo by se ale také zapomínat na význam sportu ve vztahu k formování a výchově jedinců, zejména pak dětí.⁸³

S touto teorií je také mnohdy spojeno rčení „úcel světí prostředky“⁸⁴, které lze v tomto případě interpretovat tak, že účelem sportu je zdraví společnosti, resp. dosažení určitého mravního či výchovného stupně lidí a prostředkem je pak aktivní provozování sportovní činnosti, s čímž však může být spojen vznik úrazů. Myšlenka teorie účelu v podstatě vychází z určitého poměrování pozitivních a negativních dopadů sportu na společnost.

Kromě zastánců této teorie, kde patřil např. belgický univerzitní profesor a prokurátor R. Charles, se najdou i tací, kteří o její uplatnitelnosti pochybují. Jejich pochyby jsou nejčastěji spojovány s problematickým vymezením pojmu „úcel“.⁸⁵

---

⁸⁰ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 41.

⁸¹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 97.

⁸² KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 41.

⁸³ V této souvislosti odkazují na kapitolu věnující se funkcím sportu.

⁸⁴ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 98.

⁸⁵ Tamtéž, s. 98 – 99.

3.2.1.3. *Teorie souhlasu poškozeného*

Teorie souhlasu poškozeného, která je typická především pro anglo-americký právní systém, spočívá v tom, že osoba účastníci se určité sportovní aktivity vyjadřuje již svou účastí srozumění s hrozící mírou nebezpečí, které ji může v důsledku daného sportovního klání vzniknout. V daném případě tak můžeme mluvit o udělení tzv. konkludentního souhlasu.⁸⁶

S touto teorií je však spojeno velké množství námitek a protiargumentů. Například M. Králíkovi se jeví problematicky především skutečnost, že pouhá vědomost osoby o zvýšené míře hrozícího nebezpečí nelze považovat za akceptaci případných negativních důsledků z toho vyplývajících.⁸⁷

Dále je nutno se zaměřit na to, co přesně je podstatou onoho sportovcova konkludentního souhlasu, resp. k jakému konkrétnímu následku směřuje. J. Pinkava se přiklání k názoru, že souhlas míří pouze na vznik lehčích zranění, která jsou pro daný sport typická a byla způsobena nešťastnou náhodou či z neopatrnosti. Na vznik vážnějších zranění však podle něj již konkludentní souhlas nevztahuje.⁸⁸ Ve stejném duchu se vyjadřují také někteří zahraniční autoři, podle kterých sportovci sice počítají s možným neúmyslným vznikem újmy na zdraví, jejich souhlas však rozhodně nesměřuje k takovým zraněním, která jim jsou způsobena z lhostejnosti k bezpečnosti či dokonce úmyslně.⁸⁹

K obdobným závěrům jsem taktéž dospěl i já, a to zejména s přihlédnutím k aktuální zákonné úpravě institutu svolení poškozeného, podle kterého nelze za svolení považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení. Oponovat by mi v tomto ohledu mohl V. Klapal, podle kterého sportovec nedává souhlas s konkrétním ublížením na zdraví či usmrcením, nýbrž pouze s jednáním protihráčů, které vytváří nebezpečí pro zdraví či život.⁹⁰

3.2.1.4. *Teorie nešťastné náhody*

Tato teorie zastává myšlenku, že při výkonu sportovní činnosti obecně dochází ke zraněním v důsledku úsilí po dosažení určitého sportovního výsledku, a nikoliv z pouhé snahy

---

⁸⁶ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 65.

⁸⁷ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 39.

⁸⁸ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 65.

⁸⁹ CHAMPION: *Sports law in a nutshell*, s. 111.

⁹⁰ KLAPAL, Vít. Svolení poškozeného jako okolnost vylučující protiprávnost. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. 4, č. 10, s. 259.

zranit soupeře. Na základě uvedeného jsou tedy sportovní úrazy podřazeny pod institut nešťastné náhody a sportovec za ně nemůže být právně odpovědný.⁹¹

Teorie nešťastné náhody je postavena na koncepci, že zranění ve sportu jsou výhradně jen vedlejším negativním následkem snahy po vítězství. Podobně jako u teorie nedostatku zavinění, i zde se presumuje absence úmyslu vedoucího ke zranění jiného. V této souvislosti je však zcela opomíjen fakt, že některé skutkové podstaty jsou vybudovány na zavinění formou nedbalosti.⁹²

Aplikovatelnost této teorie v praxi je problematická hned z několika důvodů. V první řadě musím opět zmínit onen předpoklad absentujícího úmyslu zranit soupeře, kdy v dnešní době býváme často svědky zákroků, které jen stěží můžeme označit za jednání ve snaze po dosažení vítězství. M. Králík dále poukazuje na nedostatečné vymezení hranic nešťastné náhody a s tím spojenou přílišnou obecnost tohoto institutu.⁹³

Na tomto místě považuji za vhodné zmínit, že tato teorie by taktéž neobstála ve světle běžné praxe řady sportovních disciplín, kde v klíčových zápasech zejména tvrdších kolektivních sportů není zcela neobvyklé, že u některých má snaha po dosažení sportovního vítězství podobu pokusů o vyřazení hvězdných hráčů soupeře. Především řadoví hráči totiž právě v takovém jednání spatřují jediný způsob, jakým mohou svému týmu pomoci. Není proto náhodou, že ve vyřazovacích zápasech hokeje či amerického fotbalu se zásadně nezveřejňuje charakter zranění jednotlivých hráčů, neboť zde existuje předpoklad, že soupeř by za účelem vyřazení tohoto hráče záměrně mířil na takto postižená místa. Nutno podotknout, že mnohdy ani nepůjde o nijak brutální zákroky, neboť pokud se sportovec účastní utkání navzdory velkým bolestem, může i nepatrný kontakt s takto poškozeným místem postačovat k odstoupení hráče ze zápasu.

Ačkoliv by se výše zmíněných příkladů našly stovky, pro ilustraci jsem vybral jeden, který měl v konečném důsledku fatální následky. Incident se odehrál 26. května 2008, kdy se proti sobě ve finálovém zápase NHL postavily týmy Detroitu a Pittsburghu. Švédský útočník J. Franzen, tehdejší klíčový hráč Detroitu, se dlouhodobě potýkal s otřesy mozku, což pro hokejovou veřejnost nebylo žádným tajemstvím. Této informace zjevně využil protihráč G. Roberts, který při nevinně vzhlížejícím vzájemném střetu navíc uštědřil Franzenovi rukavicí nijak razantní ránu do hlavy, po které však šel Švéd k zemi.

---

⁹¹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 108.

⁹² KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 40.

⁹³ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 108.

Je nepochybné, že samotná vědomost o protihráčově indispozici nemůže vést k tomu, aby s ním soupeř zacházel „v rukavičkách“, čímž by ostatně došlo k narušení samotné podstaty těchto kontaktních sportů. V tomto případě se Roberts dostal do zcela obvyklého hokejového střetu, kde se však navíc rozhodl zcela zřetelně zamířit rukou na zraněné místo soupeře. I v důsledku tohoto zákroku byl o několik let později nucen Franzen ukončit hokejovou kariéru a dodnes se potýká s nepříjemnými následky otřesů mozku způsobující deprese, časté ztráty paměti i panické záchvaty.⁹⁴

Zcela zarážející je pak skutečnost, že v historii sportu k obdobným incidentům nejednou došlo dokonce přímo na pokyn trenéra. Pravděpodobně nejznámější aférou je ta z roku 1972, kde v hokejové sérii Kanady s tehdejšími Sovětským svazem trenér J. Ferguson nadhodil svému svěřenci B. Clarkovi, že největší hvězda USSR V. Kharlamov by „potřeboval dostat přes kotníky“. Tento pokyn si kanadský hokejista vzal k srdci a udeřil protihráče holí do bruslí s takovou razancí, že mu způsobil vážná zranění a prakticky jej tím vyřadil ze série. Kharlamov se s odstupem času k incidentu vyjádřil následovně: „*Jsem přesvědčen, že Clarke dostal za úkol vyřadit mě ze hry. Ohnal se hokejkou jako s mečem, tohle nemělo s hokejem nic společného.*“⁹⁵

3.2.1.5. *Teorie přípustného sportovního rizika*

Teorie přípustného sportovního rizika vychází z předpokladu, že sportovec, který dobrovolně podstupuje riziko související se sportovní činností, akceptuje určitou míru pravděpodobnosti na zásah do jeho tělesné integrity. Tato akceptace následně ospravedlní jednání jiného sportovce, který svým jednáním způsobí zranění a ten se tak nestává právně odpovědným.⁹⁶

Nejčastější otázkou, která se ve vztahu k této teorii objevuje, je to, v jak velké míře na sebe může sportovec brát škodné následky předmětného zranění.⁹⁷ Je totiž zcela zřejmé, že míra rizika vzniku úrazu se bude odvíjet především od povahy vykonávaného sportu, když riziko u

---

⁹⁴ KULFAN, Ted. *Red Wings' Johan Franzen fights depression: 'It quickly gets dark. Very dark.'* [online]. detroitnews.com, 23. prosince 2018 [cit. 4. prosince 2020]. Dostupné na <<https://eu.detroitnews.com/story/sports/nhl/red-wings/2018/12/23/detroit-red-wings-johan-franzen-depression/2403687002/>>

⁹⁵ SHEA, Kevin. *Spotlight pinnacle* [online]. hhof.com, 12. ledna 2005 [cit. 7. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.hhof.com/htmlSpotlight/spot_pinnaclep200501.shtml>

⁹⁶ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 38.

⁹⁷ KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 543 – 544.

kontaktních sportů bude vysoce převyšovat míru pravděpodobnosti u sportů, kde sportovci takřka nepřichází do kontaktu se soupeřem.

Podle J. Pinkavy by do budoucna stálo za zvážení zakotvení sportovního rizika jako samostatné okolnosti vylučující protiprávnost. Předešlo by se tím pochybnostem o tom, jak se vypořádávat s otázkami trestní odpovědnosti ve sportu a případným postihem za sportovní úrazy.⁹⁸ M. Králík tuto myšlenku nevyklučuje, kdy naopak připomíná, že podobné snahy byly v minulosti patrné i v sousedním Polsku. Zcela patřičně však dodává, že se doposud jedná o teoreticky nedostatečně propracovaný institut, který ani nevymezuje přesně podmínky a hranice sportovního rizika, což jeho výslovné normativní zakotvení prozatím vylučuje.⁹⁹

Osobně v této teorii spatřuji velký potenciál, neboť jsem toho názoru, že zakotvení sportovního rizika jako samostatné okolnosti vylučující protiprávnost do trestního zákoníku by mohlo zažehnat právní nejistotu sportovců a zaplnit legislativní vakuum. Zároveň však považuji za nutné, aby před zakotvením došlo k podrobnému rozpracování, a to jak v teoreticko-právní, tak i samotné legislativní rovině, když dosavadní soudní praxi shledávám zcela nedostatečnou.¹⁰⁰ Především by muselo dojít k jednoznačnému stanovení předpokladů a podmínky aplikace tohoto institutu, jakož i výjimek z ní. Více se k tomuto tématu vyjadřuji v předposlední kapitole této práce, která lze považovat za určité shrnutí myšlenek autora této práce na předmětnou problematiku.

3.2.1.6. Teorie státního dovolení

Teorie státního dovolení, též nazývána jako teorie obecné legality sportu, je založena na závěrech, že podpora, uznání a tolerování určitého sportu ze strany státu automaticky vede k beztrestnosti za zranění vzniklá v těchto „státem dovolených“ sportovních činnostech.¹⁰¹ Jinými slovy jde o myšlenku, že když stát určitou sportovní aktivitu považoval za natolik společensky prospěšnou, že ji povolil, zároveň tím také v podstatě přivírá oči nad rizikem vzniku úrazů, které je však spjata takřka s každým sportem.

Odpůrci této teorie především upozorňují na skutečnost, že samotné založení legálnosti sportu bez dalšího nemůže vést k vyloučení právní odpovědnosti za veškeré jednání v rámci té

---

⁹⁸ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 86.

⁹⁹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 100.

¹⁰⁰ Teorii přípustného sportovního rizika již ve svém rozhodnutí reflektoval např. Okresní soud v Blansku – sp. zn. 77 C 353/2009 ze dne 26. října 2010.

¹⁰¹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 106.

keré sportovní činnosti.¹⁰² Problematické je i samotné „dovolení“ určitého sportu, neboť v našich končinách je možné provozovat jakoukoliv sportovní činnost, ledaže by tato byla v rozporu s právním řádem.¹⁰³

Tato teorie jistě stojí na logických základech, neboť v případě sportovní činnosti s extrémně vysokým rizikem vzniku zranění se dá očekávat, že by k zásahu státu skutečně došlo. Navzdory tomu si však tuto teorii v praxi dokážu představit jen těžko, obzvlášť v demokratické zemi.

3.2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost

Okolnosti vylučující protiprávnost jsou určité skutečnosti, při jejichž naplnění dochází k tomu, že pachatel činu jinak trestného se zbavuje trestní odpovědnosti. Jejich podstata tkví v tom, že v dané situaci nelze jednání škůdce označit za protiprávní, neboť není nikterak společensky škodlivé.¹⁰⁴ Výčet okolností vylučujících protiprávnost nalezneme v § 28 - § 32 trestního zákoníku, přičemž zde řadíme krajní nouzi, nutnou obranu, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně.¹⁰⁵ Tento legislativní výčet však nemůžeme považovat za taxativní, neboť teorie i praxe analogicky dovozuje¹⁰⁶ ještě dalších důvody vyloučení protiprávnosti.¹⁰⁷

Vzhledem k tomu, že český právní řád nijak výslovně neřeší otázku trestní odpovědnosti za sportovní zranění, není žádným překvapením, že zde nenalezneme ani speciální úpravu okolností vylučujících protiprávnost, která by se vztahovala výhradně na tento specifický typ úrazů. Právě z uvedeného důvodu je nutné zaměřit se na to, do jaké míry přichází v úvahu aplikace některé z legislativně zakotvených okolností vylučujících protiprávnost.

Většina autorů zabývajících se touto problematikou dovozuje, že za současného legislativního stavu lze na případy deliktního jednání sportovců uvažovat pouze o použití institutů svolení poškozeného, přípustného rizika a v teoretické rovině také nutné obrany.¹⁰⁸ Aplikaci ostatních okolností vylučujících protiprávnost, tedy krajní nouze a oprávněné použití zbraně, si lze ve sportu představit jen stěží.

---

¹⁰² KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 106.

¹⁰³ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 70.

¹⁰⁴ JELÍNEK: *Trestní právo hmotné...*, s. 252.

¹⁰⁵ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁶ V takovém případě se jedná o analogii ve prospěch pachatele, která je v trestním právu hmotném dovolena.

¹⁰⁷ např. výkon dovolené činnosti.

¹⁰⁸ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 81.

3.2.2.1. *Svolení poškozeného*

Svolení poškozeného je právě jedním z příkladů okolnosti vylučující protiprávnost, jež se dočkalo legislativního zakotvení v návaznosti na dlouhodobé dovozování trestněprávní naukou.¹⁰⁹ Tento institut můžeme charakterizovat jako situaci, kdy se nedovolený zásah do práv poškozeného stává zásahem povoleným, a to na základě svolení ze strany poškozeného subjektu. Předmětný souhlas však musí být dán nejpozději současně se škodným jednáním a také se musí týkat záležitosti, o které daná osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat.¹¹⁰

Použitelnost tohoto institutu ve sportu by tedy znamenala, že vzájemné zásahy sportovců do jejich chráněných zájmů by byly ospravedlněny jejich předchozím souhlasem. V tomto ohledu však musíme zhodnotit tři základní otázky: *Lze uvažovat o konkludentním udělení souhlasu? S jakým typem zákroků dává sportovec souhlas? Může vůbec sportovec dát svolení k zásahům do svého života či zdraví?*

K první otázce se tuzemští autoři vyjadřují jednomyslně tak, že zákonem požadované svobodné, vážné, určité a srozumitelné svolení je v těchto situacích nahrazeno dobrovolným nastoupením sportovce do zápasu.^{111 112 113} Sportovec tedy samotnou participací ve sportovním klání dává konkludentně najevo, že může přijít k úrazu.

Kromě toho však musíme zkoumat, k jakému typu zranění mohou sportovci dávat tímto způsobem souhlas. I v této souvislosti panuje poměrně jasná představa o tom, že svolení se nevztahuje na likvidační zákroky, které by působili poškozenému dlouhodobé zdravotní problémy či jiné závažné následky. Naopak by mělo subsumovat pouze drobné oděrky a úrazy způsobené vis maior.^{114 115} O poznání problematičtější se však jeví otázka zbývající.

Než se blíže zaměříme na její analýzu, je nutné připomenout, že zákon nám s výjimkou lékařských zákroků zakazuje udělení souhlasu k ublížení na zdraví nebo usmrcení.¹¹⁶ J. Hruška a P. Hruška se však domnívají že zmíněný zákaz nemusí být při aplikaci tohoto institutu nutně

---

¹⁰⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 66.

¹¹⁰ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ HRUŠKA, Jiří, HRUŠKA, Pavel. Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice. *Trestní právo*, 2013, roč. 18, č. 1, s. 15.

¹¹² PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 82.

¹¹³ LUKÁŠOVÁ, Marcela. Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře. *Trestněprávní revue*, 2019, roč. 18, č. 3, s. 64.

¹¹⁴ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 82 – 83.

¹¹⁵ LUKÁŠOVÁ, Marcela. Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře. *Trestněprávní revue*, 2019, roč. 18, č. 3, s. 65.

¹¹⁶ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

překážkou, neboť půjde o pouhou deklaraci sportovcova srozumění s existující možností vzniku zranění.¹¹⁷ Jinými slovy je tedy nutno vycházet z předpokladu, že ono svolení bez dalšího nesměruje ke způsobení konkrétní újmy na sportovcově zdraví, ale k pouhé akceptaci zvýšeného rizika. Tento názor je však v odborných kruzích spíše ojedinělý, když ostatní autoři vyslovují myšlenku, že právě zákaz svolení zásahu do života a zdraví působí praktickou nepoužitelnost tohoto institutu v oblasti sportu.^{118 119}

Dle mého názoru každý, kdo vykonává rizikovou činnost, musí předpokládat, že může dojít k ohrožení jeho zdraví. Z tohoto důvodu rozhodně souhlasím s premisou, že svolení poškozeného lze nahradit bezeslovným souhlasem v podobě dobrovolné participace sportovce na konkrétní sportovní činnosti. Diskutabilní by v tomto ohledu mohlo být zapojení do jemu neznámého sportu, u kterého si není vědom jeho pravidel, intenzity, povolené tvrdosti apod.

Otázku, k jakému typu zranění dává sportovec souhlas, je podle mě nutno vykládat s ohledem na ten který sport, neboť posuzování běžných (a tedy obecně přijímaných) zranění se bude výrazně lišit podle charakteru hry. Na závěr se ztotožním s obecným přesvědčením odborné veřejnosti a vyslovím názor, že za současného legislativního stavu není aplikace tohoto institutu na oblast sportu dost dobře možná.

3.2.2.2. *Přípustné riziko*

Přípustné riziko je po svolení poškozeného dalším příkladem okolnosti vylučující protiprávnost, která se v našem právním řádu objevuje teprve s účinností současného trestního zákoníku, ačkoliv její existenci dovozovala nauka i praxe již v minulosti.¹²⁰ Podstata tohoto institutu tkví v tom, že pokud v průběhu určité činnosti, která sleduje společensky prospěšný cíl, dojde k ohrožení či porušení zájmu chráněného trestním zákonem, nemůžeme takové jednání označit za trestné. Jde tedy o situace, kdy je žádoucí chráněné zájmy záměrně vystavovat nebezpečí, neboť bez toho by nemohlo docházet k dalšímu vývoji a pokroku.¹²¹ Výstižné je v této souvislosti konstatování J. Kociny, podle kterého: „*bez rizika není myslitelný*

---

¹¹⁷ HRUŠKA, Jiří, HRUŠKA, Pavel. Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice. *Trestní právo*, 2013, roč. 18, č. 1, s. 15.

¹¹⁸ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 84.

¹¹⁹ LUKÁŠOVÁ, Marcela. Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře. *Trestněprávní revue*, 2019, roč. 18, č. 3, s. 65.

¹²⁰ KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin advokacie*, 2016, roč. 23, č. 1 – 2, s. 29.

¹²¹ JELÍNEK: *Trestní právo hmotné...*, s. 271.

jakýkoliv pokrok...“, avšak riziko možných nežádoucích následků nikdy nesmí přesahovat společensky očekávané výsledky.¹²²

Odborná literatura se shoduje, že tento institut by měl dopadat zejména na situace, kde dochází k zavádění nové techniky či zkoušení nových výrobků, jejichž výsledkem má být určitý společensky prospěšný pokrok v oblasti vědy a techniky.¹²³ Vzhledem k tomu, že zákonná díkce nijak nepodmiňuje aplikaci institutu výkonem činnosti v technické oblasti, můžeme se setkávat s názory, že zde lze podřadit také úrazy způsobené v rámci sportovní činnosti.¹²⁴ Vodou pro mlýn zastáncům této teorie je především sama důvodová zpráva k trestnímu zákoníku, která ve vztahu k přípustnému riziku výslovně zmiňuje, že institut pokrývá také rizika související se sportovními aktivitami.¹²⁵

Ačkoliv sport nepochybně lze považovat za obecně prospěšnou činnost, podobně jako značná část tuzemských autorů¹²⁶ však zastávám názor, že smysl i účel ustanovení o přípustném riziku spočívá zejména v orientaci na vědu a výzkum, případně jiné vědecko-technické oblasti. Jakkoliv zde tedy narozdíl od svolení poškozeného nespátřuji přímou legislativní překážku, která by bránila užití přípustného rizika ve sportu, jsem přesto nucen konstatovat, že ani tato okolnost vylučující protiprávnost se mi ve vztahu ke sportovním zraněním nejeví jako vhodná. Předmětnou zmínku o použitelnosti institutu ve sportu v rámci důvodové zprávy poté považuji za nešťastný krok zákonodárce, kterým se pravděpodobně pokusil vyplnit legislativní mezeru.

3.2.2.3. *Nutná obrana*

Aplikace nutné obrany přichází v úvahu tehdy, když dochází k odvracení přímo hrozícího nebo trvajícího útoku na zájem chráněný trestním zákonem, přičemž takové jednání nesmí být zcela zjevně nepřiměřené způsobu útoku.¹²⁷ Ze samotné definice tohoto institutu je patrné, že pro oblast sportu, bude použitelný spíše jen na ojedinělé situace, kdy dojde k napadení protihráče způsobem, který převyšuje běžnou míru přijatelného jednání sportovce v dané sportovní disciplíně.

---

¹²² KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin advokacie*, 2016, roč. 23, č. 1 – 2, s. 29.

¹²³ JELÍNEK: *Trestní právo hmotné...*, s. 271.

¹²⁴ KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin advokacie*, 2016, roč. 23, č. 1 – 2, s. 29.

¹²⁵ Důvodová zpráva k trestnímu zákoníku [online]. psp.cz [cit. 11. 1. 2021]. Dostupné na <<http://psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=26072>>.

¹²⁶ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 84.

¹²⁷ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

I přesto, že v porovnání s výše uvedenými okolnostmi bude význam tohoto institutu pro sportovní oblast spíše zanedbatelný, jeho úplným opomenutím bychom se ochudili o zajímavé spojitosti, které se nám v této souvislosti nabízí. Tím spíš, když se k problematice užití nutné obrany ve sportu již vyjádřil Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp zn. 8 Tdo 418/2015, kterému se tato práce podrobněji věnuje níže.

Základním poznatkem, ke kterému v této souvislosti Nejvyšší soud ČR dospěl je to, že nutnou obranu není možné uplatnit v situacích, které lze považovat za prostý sportovní prohřešek, byť je rozhodčími posouzen jako foul. Jak již tedy bylo zmíněno výše, abychom vůbec mohli uvažovat o aplikaci nutné obrany ve sportovním utkání, muselo by mu předcházet excesivní jednání poškozeného, které zcela vybočuje z obvyklých standardů daného sportu a ve své podstatě již se sportovním kláním nijak nespojuje.¹²⁸

Domnívám se, že Nejvyšší soud ČR svou argumentací ve zmíněném rozhodnutí předešel tomu, aby se obvinění sportovci v budoucnu snažili svá protiprávní jednání ospravedlnit právě poukazem na institut nutné obrany. Svým postojem dal tedy jasně najevo, že k aplikaci tohoto institutu se soudy přikloní pouze ve zcela výjimečných případech, což je nepochybně správně. Dle mého názoru totiž nutná obrana není použitelná pro běžná zranění vzniklá z obvyklých sportovních soubojů, neboť si můžeme jen těžko představit úraz, který by byl v přímé souvislosti s hrou (tzn. jeho účelem tedy bylo dosažení určitého sportovního výsledku, např. zabránění gólu) a zároveň by spočíval na odvracení útoku.

---

¹²⁸ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 81-82.

3.3. Trestní odpovědnost za zranění způsobená v kolektivních sportech pohledem české judikatury

V své práci samozřejmě nemohu opomenout pohled české judikatury na oblast trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní zranění. V první řadě je však nutno konstatovat, že vývoj české judikatury je v této oblasti stále pouze na počátku a příslušná rozhodnutí se objevují spíše ojediněle. O to větší význam má každé z nich na oblast sportovních úrazů.

Hlavním problémem, dle mého názoru, může být dosavadní přílišná specifická jednodušnost jednotlivých případů, což je skutečnost, která takřka vylučuje precedenční charakter těchto rozhodnutí. Stejně tak se ale můžeme setkávat s názory, že Nejvyšší soud ČR v této oblasti mnohdy razí až alibistický přístup, k čemuž se ostatně vyjadřuji níže v rámci hodnocení rozhodnutí ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016. I pokud se s tímto názorem ztotožníme, je zcela zřejmé, že odpovědnosti se nelze vyhýbat donekonečna a vzhledem k rostoucímu rozmachu sportovní oblasti je pouze otázkou času, než bude česká judikatura k této problematice nucena zaujmout konkrétní postoje.

Na závěr si dovoluji podotknout, že ve své práci se věnuji výhradně rozhodnutím ryze trestněprávní povahy, ačkoliv je z podstaty věci evidentní, že i jejich obsah je do značné míry ovlivněn také rozhodnutími občanskoprávními.

3.3.1. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. prosince 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002

Ačkoliv se ze starší literatury můžeme dočíst o existenci několika málo trestních rozhodnutí z oblasti sportovních úrazů, jejich význam byl zpravidla zcela minimální, neboť jak zmiňuje M. Králík, nebyla v nich žádným způsobem zkoumána hranice trestní odpovědnosti sportovců.¹²⁹ Za první vlašťovku by se v tomto směru dalo označit právě rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 5 Tdo 997/2002 ze dne 12. 11. 2002, které sice není argumentačně nikterak podrobné, avšak jde o první ryze trestněprávní rozhodnutí, kde jsou patrné alespoň náznaky vztahující se právě k otázce trestní odpovědnosti za zranění způsobených v kolektivním sportu.

Ze skutkového stavu vyplývá, že obviněný byl obecnými soudy uznán vinným z trestného činu ublížení na zdraví, neboť během hokejového utkání udeřil špičkou hokejky do obličeje ležícího soupeře, jenž tou dobou vůbec nemanipuloval s pukem. Tímto jednáním

---

¹²⁹ KRÁLÍK, Michal. Legislativní a judikatorní východiska trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy (úvod do problematiky). *Trestněprávní revue*, 2006, roč. 5, č. 8, s. 235

obviněný způsobil poškozenému zhmoždění horního rtu, odlomení korunek zubů i zhmoždění zubů, což si vyžádalo dobu léčení více než 14 dnů.¹³⁰

Obviněný tvrdil, že předmětného jednání se dopustil v nevědomé nedbalosti, když zároveň poukazoval na to, že hokej je rychlá a kontaktní hra, kde ke zraněním dochází běžně a člověk si mnohdy není schopen uvědomit, že může svému soupeři ublížit.¹³¹

V odůvodnění Nejvyšší soud ČR ve velké míře pouze zopakoval argumentaci soudu prvního stupně, když především vyjádřil přesvědčení, že srozumění obviněného s možným ohrožením zdraví poškozeného vyplývalo ze vzájemného postavení těchto osob, kdy poškozený v době útoku ležel na zemi. Obviněný tedy zneužil zranitelné pozice poškozeného a zcela mimo souboj o puk jej hokejkou udeřil do oblasti obličeje, přičemž si musel být vědom, že takovým jednáním může významně ohrozit jeho zdraví.¹³²

Kromě toho také Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že neopomenul přihlídnout k povaze ledního hokeje jako vysoce kontaktního sportu.¹³³ Podobně vnímá lední hokej také např. J. Pinkava, podle kterého by vzhledem k charakteru tohoto sportu měla být hranice dovozování trestní odpovědnosti oproti jiným sportům posunuta, tzn. že by měla být tolerována jednání, která by v některých jiných sportech již mohla vést k trestní odpovědnosti.¹³⁴ Navzdory výše uvedenému však Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že daným jednáním již obviněný tyto hranice překročil, a proto dovolání odmítl.¹³⁵

Z uvedeného tvrzení je poté také odvozena právní věta, která zní následovně: „*Trestní odpovědnost pachatele při sportu nastupuje po překročení hranice rizika vyplývající ze hry, které každý sportovec podstupuje, při čemž konkrétní okolnosti, za nichž ke skutku došlo, mají zásadní význam pro závěr o zavinění.*“¹³⁶ Dlužno podotknout, že jakékoliv bližší vymezení zmíněné myšlenky o hranici rizika však již bohužel rozhodnutí neobsahuje.

Jakkoliv k výsledku rozhodnutí nemám námitek, neboť dle mého názoru by obdobně zákeřná jednání ve sportu měla být postihována, jsem na tomto místě nucen vyjádřit názor, že Nejvyšší soud ČR v daném případě nedostatečnou argumentací trestuhodně nevyužil nabízenou možnost vybudovat základy tuzemské sportovně-právní doktríny a významně tak ovlivnit její budoucí vývoj. S mou myšlenkou se ztotožňuje M. Králík, který je přesvědčen, že za jiných

---

¹³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Tamtéž.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 51.

¹³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002.

¹³⁶ Tamtéž.

okolností mělo předmětné rozhodnutí potenciál stát se precedentem pro praxi orgánů činných v trestním řízení.¹³⁷

3.3.2. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006

Navzdory doktrinálně přijímaným závěrům, že aplikaci trestního práva do oblasti sport sice nelze vyloučit zcela, avšak mělo by k ní docházet pouze ve výjimečných případech jako jsou např. likvidační fauly či brutální napadení, vydal Nejvyšší soud ČR zlomové rozhodnutí, ve kterém připustil dovozování trestní odpovědnosti také za zranění způsobená z nedbalosti. Jako zlomové je odbornou veřejností toto rozhodnutí označováno především proto, že v něm můžeme spatřovat jeden z prvních pokusů o stanovení podmínek vzniku trestní odpovědnosti za zranění způsobená v kontaktních sportech, přičemž oproti předešlému rozhodnutí si již tentokrát Nejvyšší soud ČR dal s argumentací záležet o poznání více.

Podle skutkového stavu zjištěného nalézacími soudy se obviněný při fotbalovém utkání dopustil nedovoleného zákroku na soupeře tím, že jej při souboji o míč zezadu či z boku zasáhl do levé dolní končetiny, čímž mu způsobil tříštivou zlomeninu lýtkové kosti a přetržení deltového vazy u vnitřního kotníku levé nohy. Zranění si vyžádalo několikadenní hospitalizaci a takřka dvouměsíční pracovní neschopnost. Za toto jednání byl obviněný uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví, avšak od potrestání bylo upuštěno.¹³⁸

Dovolatel se hájil především tím, že obdobných incidentů je ve fotbale nespočet a jeho jednání nijak mimořádně nevybočovalo z běžných fotbalových zákroků, s čímž se ztotožnil i sám rozhodčí daného utkání, který za předmětný přestupek udělil pouze žlutou kartu. Rozhodčí následně u soudu sdělil, že k porušení pravidel kopané sice jednoznačně došlo, avšak toto porušení dle něj nedosahovalo takové intenzity, aby bylo nutné hráče vyloučit z utkání. Dále svou obhajobu dovolatel stavěl na tom, že k incidentu došlo pouze v důsledku nepředvídatelného pohybu poškozeného, a proto nelze hovořit ani o nedbalostním jednání, čímž tedy nemůže být naplněna subjektivní stránka trestného činu. Stejně tak polemizoval nad skutečností, zda jeho zákrokem vůbec mohla být naplněna materiální podmínka nebezpečnosti činu pro společnost.¹³⁹

---

¹³⁷ KRÁLÍK, Michal. Legislativní a judikatorní východiska trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy (úvod do problematiky). *Trestněprávní revue*, 2006, roč. 5, č. 8, s. 235.

¹³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006.

¹³⁹ Tamtéž.

Nejvyšší soud ČR nejprve připomněl, že sportovní pravidla nemají za úkol pouze stanovit rovné podmínky oběma soupeřícím stranám, ale současně mají také chránit zdraví sportovců před zákroky, čímž dospěl k závěru, že na dodržování sportovních pravidel je bezesporu společenský zájem. Dále vyjádřil názor, že normy trestního práva je potřeba aplikovat v takových případech, kde dané jednání porušuje pravidla daného sportu tak, že: a) není těmito pravidly dovoleno; b) případný vznik újmy na zdraví není ani sankcionován. Největší pozornost však získalo tvrzení, podle kterého ve sportu přichází trestní sankce v úvahu i v závažnějších případech způsobených nedbalostí. Na základě uvedených argumentů dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že námitky i argumentace dovolatele jsou neopodstatněné a dovolání tedy odmítl.¹⁴⁰

M. Králík nepochybuje o tom, že uvedené rozhodnutí má pro české právní prostředí neoddiskutovatelný přínos, neboť jde prakticky o první situaci, kdy se Nejvyšší soud ČR v konkrétním duchu vyjadřuje k nastavení hranic a podmínek trestní odpovědnosti za sportovní zranění. Jedním dechem však dodává, že předmětné rozhodnutí bylo přijato bez jakékoliv doktrinální opory, což je v porovnání s jinými vyspělými zeměmi poněkud neobvyklé.¹⁴¹ S tím se ztotožnil také T. Doležal, který tvrdí: „*Ačkoliv se jedná o průlomové rozhodnutí, které může sloužit jako vzor pro další případy, neobsahuje řádnou argumentaci a zcela stranou ponechává doktrinální závěry.*“¹⁴²

Taktéž není sporu o tom, že Nejvyšší soud ČR se v rozhodnutí též mírně odchýlil od obvyklé zahraniční judikatury a v tomto důsledku se rozhodnutí setkal se značnou vlnou kritiky. V této souvislosti považuji za nejzajímavější kritiku J. Kociny, podle kterého je sport natolik zvláštním typem lidské činnosti, že by na něj měly být hranice přípustného rizika uplatňovány mnohem benevolentněji než v jiných oblastech společensky prospěšných činností.¹⁴³ Tento argument bych snad ještě doplnil v tom smyslu, že především zmíněná zvláštní povaha sportovních činností by měla automaticky vyvolávat větší snahu o individualizaci každého případu, neboť je nutno brát v potaz mj. míru kontaktu mezi sportovci v jednotlivých sportech. Nutnost individualizace případů sice Nejvyšší soud ČR ve své argumentaci zmiňuje, avšak nejsem zcela přesvědčen, že kontaktní povahu kopané zde soud zohlednil dostatečně.

---

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006.

¹⁴¹ KRÁLÍK, Michal. K trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy podruhé. *Trestněprávní revue*, 2008, roč. 7, č. 2, s. 37.

¹⁴² DOLEŽAL, Tomáš. Právní odpovědnost ve sportu – teoretické úvahy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 68.

¹⁴³ KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin advokacie*, 2016, roč. 23, č. 1 – 2, s. 34.

3.3.3. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. června 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015

V červnu 2015 Nejvyšší soud ČR opět rozhodoval ve věci útoku hokejovou holí do oblasti hlavy. Z odůvodnění vyplývá, že obviněný byl rozsudkem soudu prvního stupně uznán vinným z přečinu ublížení na zdraví, kterého se dopustil během hokejového utkání, když po předchozí rozeprá a vzájemné potyčce fyzicky napadl svého soupeře. K útoku došlo v nepřerušené hře, avšak zcela mimo dění na ledě. Obviněný útokem vedeným hokejkou do oblasti tváře způsobil poškozenému tříštivou zlomeninu a dislokaci několika zubů, otevření dřeňové dutiny dolní čelisti a zhmoždění měkkých tkání horního i dolního rtu.¹⁴⁴

Obviněný argumentoval, že ve hře byl po předmětném incidentu vyloučen za faul vysokou holí, což je v hokejovém prostředí považováno za faul nedbalostní, a soudy tudíž nemohou jeho jednání označit za úmyslný exces. Kromě toho obviněný tvrdil, že se soudy dostatečně nezabývaly tím, kdo byl skutečným iniciátorem konfliktu, který předcházel předmětnému činu. Stejně jako v předchozím rozhodnutí, ani zde obviněný nezapomněl zmínit charakter hokeje, jakožto tvrdého kontaktního sportu, kde je nutné počítat se vznikem rizika, čímž nelze zcela vyloučit možná zranění protihráčů. V neposlední řadě obviněný zmiňuje, že Okresním svazem ledního hokeje byl doživotně vyloučen ze všech soutěží řízených tímto svazem a tento trest považuje za dostačující.¹⁴⁵

Velmi zajímavé bylo vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která zcela příhodně uvedla, že k lednímu hokeji sice patří jistá dávka hrubšího jednání, avšak je potřeba striktně rozlišovat mezi zraněními, která vzniknou v důsledku vysokého herního nasazení a těmi, ke kterým dojde v rámci útoku mimo herní dění na hřišti. Dále se ztotožnila s konstatováním odvolacího soudu, že šlo o úmyslný útok, jenž se zcela vymyká běžným sportovním soubojům.¹⁴⁶

Nejvyšší soud ČR dal za pravdu obecným soudům, když mj. popsal, že obviněný ze své zkušenosti musel vědět, že takto vedený útok hokejovou holí proti nekryté části obličeje může soupeři způsobit zdravotní újmu – tím spíše, když k útoku užil poměrně intenzivní sílu. Připomněl také, že sportovní klání by za žádných okolností neměla být zneužívány k vyřizování osobních účtů ani k vybití agresivity. Stejně tak konstatoval, že užití trestní represe je v daném případě nezbytné, neboť obviněný svým surovým činem překročil herní pravidla ledního hokeje. Na zmiňovaný doživotní zákaz účasti obviněného v soutěžích vedených Okresním svazem ledního hokeje soud reagoval tak, že k tomuto došlo taktéž na základě

---

¹⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ Tamtéž.

předchozích excesů obviněného, což svědčí o jeho problematické povaze s tendencemi k nespportovnímu a agresivnímu jednání. Zároveň však soud potvrdil, že takový disciplinární trest nevyklučuje trestněprávní odpovědnost, avšak může sloužit jako polehčující okolnost při uložení trestu.¹⁴⁷

Někteří autoři spatřují v rozhodnutí především poselství toho, že pokud se v průběhu sportovního utkání přihodí zranění mimo tzv. přímý sportovní kontext, trestní právo se před branami stadionů nezastaví.¹⁴⁸ Autor této práce však za nejpřínosnější považuje zejména vymezení vztahu trestní represe a disciplinárního trestu. Jakkoliv nebylo pochyb o tom, že trestněprávní odpovědnost může být dovozena bez ohledu na trest udělený vnitřními předpisy sportu, poněkud překvapujícím shledávám to, že soudy k takovému disciplinárnímu trestu přihlédnou a mohou tomu přizpůsobit uložený trest.

Ačkoliv předmětné rozhodnutí směřuje spíše na excesy, které jsou tzv. daleko za hranou, v budování identity tuzemské sportovně-právní doktríny si zcela jistě najde své místo. V podobném duchu se ostatně vyjádřil také M. Králík, podle kterého rozhodnutí svou povahou nebylo nijak stěžejní, avšak svůj význam nepochybně má.¹⁴⁹

3.3.4. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016

Doposud posledním významným rozhodnutím souvisejícím s problematikou trestněprávní odpovědnosti za zranění ve sportu je usnesení Nejvyššího soudu ČR ze srpna 2016. Od předešlých rozhodnutí se liší v tom, že dovolatelem zde byl nejvyšší státní zástupce, jenž nesouhlasil s rozhodnutím odvolacího soudu o zproštění viny. Podle skutkového stavu zjištěného obecnými soudy se obviněný při utkání malého fotbalu dopustil nedovoleného zákroku, když tzv. skluzem směřovaným zezadu či z boku zasáhl nohu poškozeného, čímž mu způsobil jak mnohačetné zlomeniny kotníku, tak i zlomeninu zápěstí vzniklou v důsledku následného pádu. Tato porucha zdraví si u poškozeného vyžádala hospitalizaci, operaci a sádrouvou fixaci horní i dolní končetiny, čímž mu byla způsobena pracovní neschopnost na dobu přesahující 14 týdnů.¹⁵⁰

Dovolatel se domníval, že trestní právo ve sportu by nemělo nastoupit pouze u úmyslných napadení, ale též v případech závažnějšího nedbalostního způsobení újmy na zdraví,

---

¹⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015.

¹⁴⁸ KRÁLÍK, Michal. Vybrané aktuální otázky trestní odpovědnosti sportovců. *Rekodifikace & praxe*, 2016, roč. 3, č. 6, s. 29.

¹⁴⁹ KRÁLÍK, Michal, DOBROVOLNÁ, Eva. K trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Bulletin Advokacie*, 2017, roč. 24, č. 11, s. 46.

¹⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.

pod což lze podřadit právě i předmětný incident. Patrně nejzajímavější myšlenkou nejvyššího státního zástupce bylo to, že o čím profesionálnější úroveň jde, tím rizikovější chování sportovců by mělo být tolerováno, neboť profesionálové jsou vůči riziku odolnější. Tímto argumentem se snažil přesvědčit o nesprávném užití subsidiarity trestní represe ze strany odvolacího soudu, když opětovně zdůraznil, že předmětný incident se odehrál v ryze amatérské lize.¹⁵¹

V argumentaci dovolatel podrobně poukazoval také na obdobný skutkový stav, jenž byl předmětem výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006, kde šlo taktéž o zásah do dolních končetin protivníka v průběhu fotbalového utkání, které mělo za následek mj. tříštivou zlomeninu lýtkové kosti. Navzdory tomu, že v rozhodnutí z března 2007 Nejvyšší soud ČR dovedl, že trestní represe je na místě, v tomto případě se naopak ztotožnil se závěry odvolacího soudu o zproštění viny, když zdůraznil aplikaci subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu ultima ratio. Odlišné rozhodnutí ve skutkově srovnatelných případech však soud důsledně odůvodnil.¹⁵²

V první řadě připomněl, že právě v rozhodnutí z března 2007 vyjádřil myšlenku, že zejména u sportovních zranění je mimořádně důležité posuzovat každý případ individuálně, jakož i brát v potaz míru porušení pravidel daného sportovního odvětví. Na základě toho uvedl, že skutkový stav se v uvedeném rozhodnutí lišil ve třech zásadních bodech: a) obviněný zde užil nepřiměřenou sílu potřebnou k zákroku, b) zákrok obviněného byl vzhledem k herní situaci vysoce nepřiměřený, c) samotný incident nebyl náhodný, neboť obviněný za obdobný zákrok již v daném utkání byl potrestán. V projednávané věci naopak soud posoudil zákrok jako pouhou nešťastnou shodu okolností, kde pochybení obviněného vidí pouze v tom, že nesprávně vyhodnotil situaci.¹⁵³

M. Králík spatřuje význam rozhodnutí především v potvrzení toho, že zájem českého právního prostředí o oblast odpovědnosti sportovců za zranění způsobená ve sportech, je na vzestupu. Dále však příhodně uvádí, že Nejvyšší soud ČR se v rozhodnutí vůbec nezabývá vymezením teoretických přístupů k podmínkám a předpokladům trestněprávní odpovědnosti sportovců, a to ani navzdory tomu, že nejvyšší státní zástupce jakožto dovolatel se ve své argumentaci pokoušel potřebu tohoto vymezení důrazně naznačit.¹⁵⁴ Ke zcela totožnému závěru jsem ostatně dospěl i já, když z rozhodnutí dle mého názoru nevyplývá nic, co by bylo

---

¹⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ KRÁLÍK, Michal, DOBROVOLNÁ, Eva. K trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Bulletin Advokacie*, 2017, roč. 24, č. 11, s. 47.

použitelné pro budoucí případy. Jsem si sice vědom vysoké míry individualizace a specifčnosti tohoto rozhodnutí, avšak při uvážení toho, jak dlouhá cesta ještě náš právní systém čeká, než v této oblasti konečně dojde ke zbudování stabilní právní doktríny, je tento poněkud vyhýbavý přístup možná právě tou nejhorší možností.

4. Srovnání se zahraničím

Poté, co se v úvodu budu věnovat dvěma tradičním sportovně-právním velmocem v podobě Německa a Francie, se následně pustím do poměrně neprobádaných vod švédského právního systému, v rámci čehož se čtenáři pokusím komplexně nastínit nejprosazovanější přístupy v oblasti posuzování trestní odpovědnosti za sportovní úrazy.

V této kapitole jsem se snažil volit takové země, u nichž se jak soudní praxe, tak i doktrinní přístupy zaměřují především na populární kolektivní sporty, v důsledku čehož jsem byl nucen vynechat země jako Rakousko a Švýcarsko, které jsou orientovány spíše na individuální, zimní a horské sporty.

Vzhledem k omezenému rozsahu této práce, jakož i k výrazným odlišnostem jednotlivých právních systémů, se ve své práci nebudu pokoušet o komparaci s právními řády anglo-amerických zemí, a to ani při vědomí toho, že mnoho z nich by mohlo na předmětnou problematiku poskytnout řadu inspirativních přístupů.

4.1. Německo

První teoretické zájmy o problematiku odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy se u našich západních sousedů začaly objevovat již počátkem minulého století a není tedy divu, že právě zde vznikla vůbec první ucelená práce zaměřená na trestněprávní odpovědnost sportovců.¹⁵⁵ V této souvislosti je však nutno podotknout, že zmíněnému teoretickému zájmu zdaleka neodpovídal zájem trestní rozhodovací praxe, který je ve srovnání s civilním řízením o náhradě škody stále mírně upozaděn.¹⁵⁶

Navzdory uvedené skutečnosti však můžeme bez dalšího konstatovat, že německá právní doktrína hraje v oblasti sportovních zranění podstatnou roli pro celý kontinentální právní systém. Význam německého právního prostředí pro oblast sportovních úrazů, jakož i její celosvětovou dominanci dokonale vystihují slova M. Králíka: „*Žádná jiná evropská a snad ani světová země se nemůže „pyšnit“ doktrinním základem, který se vytvořil již v první polovině 20. století a na který moderní dogmatika a soudní praxe navazují.*“¹⁵⁷

Současná německá právní doktrína v souvislosti s trestněprávní odpovědností sportovců pracuje především s teoriemi sociální adekvátnosti a svolením poškozeného, přičemž zejména

---

¹⁵⁵ Práce, jejímž autorem byl E. Karding, vznikla již v roce 1902.

¹⁵⁶ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 900.

¹⁵⁷ Tamtéž.

k druhé jmenované se kloní taktéž německá soudní praxe.¹⁵⁸ Tento nyní již tradiční institut byl popsán mj. v civilněprávním rozhodnutí Spolkového soudního dvora z roku 1974, jehož právní věta zněla následovně: „*ten, kdo se účastní fotbalu, počítá zásadně se zraněním, kterým se ani při hře v souladu s pravidly nelze vyhnout.*“¹⁵⁹ Z uvedeného tvrzení je zřejmé, že v těchto případech vzniká potřeba zjišťovat, zda došlo k porušení sportovních pravidel, neboť pracujeme s premisou, že sportovec přijímá riziko daného sportu a s běžnými fauly souhlasí. V současné době však již v rámci soudní praxe čas od času dochází taktéž k tolerování činů porušujících sportovní pravidla, a to s přihlédnutím k nedostatečné opatrnosti poškozeného.¹⁶⁰

V souvislosti s výše uvedeným institutem souhlasu poškozeného klade moderní německá trestněprávní doktrína důraz na odlišování sportů podle míry kontaktu a typických rizik zranění, z čehož vyplývá dělení na: a) sportovní činnosti jednotlivců, b) paralelní sporty, c) sporty skupinové, d) kontaktní sporty, e) kombinaci výše zmíněných skupin.¹⁶¹

4.2. Francie

Po Německu se přesouváme do právního systému jejich západních sousedů, kde se otázkám trestní odpovědnosti sportovců taktéž věnuje pozornost již od první poloviny minulého století. Na rozdíl od Německa se však tato pozornost výrazně promítla také do rozhodovací praxe, čímž došlo k vytvoření pevných základů dnešní francouzské sportovně-právní doktríny.¹⁶²

M. Králík se domnívá, že v rámci současné francouzské dogmatiky panuje poměrně jasná představa o tom, že sportovec může za způsobené zranění být trestně odpovědný, avšak zdůrazňuje, že soudy byly v minulosti nuceny přizpůsobit svá hodnocení tak, aby odpovídala zvláštní povaze daného sportovního odvětví.¹⁶³ Výše uvedené se poté projevuje především v opatrnějším přístupu k postihování za nedbalostí jednání.¹⁶⁴ Typický příklad takového přístupu můžeme nalézt v rozhodnutí francouzského kasačního soudu ze dne 8. června 1994, jehož předmětem byl nedovolený zákrok učiněný během amatérského fotbalového utkání. Soud

---

¹⁵⁸ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 955.

¹⁵⁹ KRÁLÍK, Michal. Vývoj odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. In Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2008, s. 45 – 46.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 47.

¹⁶¹ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 932 - 933.

¹⁶² Tamtéž, s. 1007.

¹⁶³ KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy ve světle evropské a světové judikatury 20. a 21. století. *Soudní rozhledy*, 2006, roč. 12, č. 10, s. 371.

¹⁶⁴ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 1027.

konstatoval, že v daném případě není možné prokázat škůdcův úmysl zranit dolní končetinu protihráče a jednání označil za trestněprávně nepostižitelné.¹⁶⁵

Ve francouzském právním prostředí se ve vztahu k uplatňování diferenciací trestání sportovců, často skloňuje termín morálního prvku trestného činu. Na jeho základě má soudce možnost přizpůsobit trest potřebám konkrétního sportu, čímž zajistí sportovci určitou toleranci, bez které by provozování některých kontaktních sportů bylo takřka nemožné.¹⁶⁶ Stejně tak se značný význam přikládá doktríně přijatelného rizika, kterou lze definovat jako „*přijetí případných škod, které by mohly být neúmyslně a náhodně způsobené třetí stranou.*“¹⁶⁷

V rámci problematiky intervence trestního práva do sportu taktéž velmi často vyvstává otázka významu sportovních pravidel, přičemž zde převažuje názor, že sportovní regule jsou pouze orientační a jejich případné nedodržení nemá přímou souvislost s dovozováním právní odpovědnosti.¹⁶⁸ Stejně tak ani nelze podmiňovat zahájení trestního řízení předchozím porušením sportovních pravidel. K této skutečnosti se mj. vyjadřuje francouzský kasační soud ve svém rozhodnutí ze dne 25. ledna 2005, když v této věci bylo vedeno trestní stíhání vůči fotbalistovi, jenž zranil protihráče skluzem pod nohy, a to i navzdory tomu, že rozhodčím nebyl tento zákrok posouzen ani jako přestupek proti sportovním pravidlům.¹⁶⁹

4.3. Švédsko

Navzdory poměrně nízké dostupnosti zdrojů i jazykové bariéře se ve své práci dále zaměřím na posuzování předmětné problematiky v rámci švédského právního systému. Jedním z důvodů, proč se podrobněji zabývám právě touto severskou zemí je skutečnost, že Švédsko se nepochybně dá považovat za kolébku řady kolektivních sportů, mj. hokeje či florbalu. Především mě však k tomu vedla nedávná kauza švédského reprezentanta Jakoba Liljy, která má pro vývoj švédské sportovně-právní doktríny zásadní charakter, neboť švédský nejvyšší soud zde svou důkladnou argumentací naznačil stěžejní přístupy při posuzování trestněprávní odpovědnosti sportovců.

Jakob Lilja, švédská hvězda, jehož plakát zdobí zeď nejednoho vyrůstajícího hokejisty, v rámci ligového utkání nejvyšší švédské hokejové ligy nevybíravým způsobem napadl protihráče Jense Olssena tak, že jej hokejkou obouruč udeřil zezadu do ničím nechráněné oblasti

---

¹⁶⁵ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 1024 – 1025.

¹⁶⁶ KRÁLÍK, Michal. Komparativní pohled soudobé právní doktríny a soudní praxe na právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (vybrané otázky). *Bulletin advokacie*, 2006, roč. 13, č. 9, s. 28

¹⁶⁷ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 1027 – 1028.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 1013.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 1025 – 1026.

šije, přičemž celý incident se odehrál zcela mimo přímou souvislost souboje o puk. Švédský nejvyšší soud si v úvodu svého rozhodnutí nejprve položil otázku, zda násilný čin spáchaný v rámci organizované sportovní události může založit trestní odpovědnost, nebo je v souladu s principy svolení poškozeného a sociální adekvátnosti.¹⁷⁰

Následně se soud důsledně zabýval zmíněným pojmem sociální adekvátnosti, který mj. definoval jako „*to, co lze z hlediska společnosti považovat za žádoucí či přijatelné.*“¹⁷¹ V této souvislosti se vyjádřil tak, že pokud je určitá činnost prospěšná pro společnost, musí zde existovat prostor pro uvážení, zda je jednání učiněné v rámci takové činnosti ospravedlnitelné.¹⁷² Jako typický příklad uvedl incidenty nastalé v průběhu provozování kontaktních sportů jako lední hokej, fotbal či házená, které povětšinou právě na základě této teorie nelze označit za trestná.¹⁷³

K teorii svolení poškozeného ve sportu se švédský nejvyšší soud vyjádřil v tom smyslu, že musí dojít ke splnění dvou podmínek: a) dobrovolná účast ve hře, b) nedovolená jednání jsou slučitelná s pravidly hry, tj. vychází ze zažitého a běžného průběhu daného sportu, čímž jsou pro hráče předvídatelné.¹⁷⁴ Kromě toho také upozornil na nutnost odlišného posuzování případu, jestliže se incident odehraje v přímé souvislosti s hrou, či naopak mimo toto dění,¹⁷⁵ jakož i na rozdílnou míru tolerance v rámci organizovaných a neorganizovaných sportů.¹⁷⁶

Švédský nejvyšší soud nakonec dospěl k závěru, že hokejista svým zákrokem přesáhl přípustnou mez vycházející z teorie sociální adekvátnosti, když jeho zákrok byl surový a směřoval do nechráněné oblasti těla, což poškozený nemohl předvídat.¹⁷⁷ Dále dovodil, že čin byl spáchán úmyslně, přičemž skutečnost, že obviněný nezamýšlel zasáhnout právě do nekrytého místa, nemá na posouzení činu žádný vliv.¹⁷⁸ Na základě výše uvedeného, jakož i s přihlédnutím k absenci předchozího kriminálního jednání, udělil soud Liljovi podmíněný trest odnětí svobody v délce jednoho měsíce.¹⁷⁹

Z uvedeného rozhodnutí je patrné, že při posuzování trestněprávní odpovědnosti sportovců se v rámci švédského právního systému, obdobně jako ve zmíněném Německu, klade důraz zejména na teorie sociální adekvátnosti a svolení poškozeného.

---

¹⁷⁰ rozhodnutí Högsta Domstolens (Supreme Court of Sweden) ze dne 10.7.2018, č. B 4888-17, bod 1.

¹⁷¹ Tamtéž, bod 11.

¹⁷² Tamtéž, bod 15.

¹⁷³ Tamtéž, bod 17.

¹⁷⁴ Tamtéž, bod 18 – 19.

¹⁷⁵ Tamtéž, bod 22.

¹⁷⁶ Tamtéž, bod 23.

¹⁷⁷ Tamtéž, bod 29.

¹⁷⁸ Tamtéž, bod 30.

¹⁷⁹ Tamtéž, bod 32 – 33.

Na závěr si na tomto místě nemohu odpustit úžas nad tím, jakým způsobem se ve zmíněném rozhodnutí švédský nejvyšší soud dokázal vypořádat s odůvodněním tohoto případu. Jsem přesvědčen, že pouze a jen takto důkladné rozhodnutí má potenciál dosáhnout precedenčního charakteru a tím zajistit dostatečnou právní jistotu sportovcům.

Jsem si sice vědom, že česká dogmatika se zdaleka nenachází na takové úrovni, jako je tomu v případě Švédska či jiné z uvedených zemí, čímž se opět dostáváme ke zmíněné problematice vydávání rozhodnutí bez dostatečného doktrinárního základu, avšak pokud by se česká rozhodovací praxe měla po argumentační stránce někde inspirovat, zmíněné rozhodnutí švédského nejvyššího soudu by rozhodně nebylo špatnou volbou.

5. Úvahy nad problematikou sportovních úrazů v kolektivních sportech

Než se v rámci této kapitoly pustím do hlubších úvah o změnách, které by mohly mít na oblast sportovních úrazů příznivý dopad, rád bych prvotně podotkl, že za zcela klíčovou primárně považuji nutnost zvýšení povědomí odborné veřejnosti, neboť jen tak lze dosáhnout postupného vytvoření stabilní doktríny jako základu pro případná budoucí rozhodnutí. Není totiž náhodou, že pokud se v něčem tuzemští autoři shodují, tak je to skutečnost, že na rozdíl od mnoha okolních států se u nás o ustálené doktríně doposud bavit nemůžeme. Na druhou stranu se zdá, že v posledních letech v tomto ohledu dochází k jistému posunu vpřed, když přibývá odborných publikací soudců i dalších osob, které se danou problematikou zabývají. Stejně tak je patrná i zvýšená pozornost právnických fakult, kde roste počet vyučovaných předmětů orientujících se právě na oblast sportu.¹⁸⁰

Poté, co by došlo ke zbudování dostatečně rozsáhlé a stabilní doktríny, bych se přikláněl k zakotvení institutu sportovního rizika jako samostatné okolnosti vylučující protiprávnost do trestněprávního předpisu, neboť jak jsem již výše několikrát uvedl, současná úprava přípustného rizika na oblast sportu je zcela nepřiléhavá. Je velmi pravděpodobné, že tato legislativní úprava spočívající v akceptaci sportovního rizika by z velké části vyřešila nejasnosti ve stávající rozhodovací praxi. Stejně tak by zásadně ovlivnila nahlížení českého právní řádu na problematiku sportovních úrazů a v tomto ohledu by nás přiblížila vyspělejším evropským zemím.

Zakotvení institutu sportovního rizika je v současné chvíli v rámci odborné veřejnosti bezesporu jedním z nejpoblárnějších názorů, ke kterému se hlásí řada autorů.¹⁸¹ ¹⁸² Jeho význam také dokládá skutečnost, že se o jeho existenci již zmínily dokonce také soudy.¹⁸³

Není sporu o tom, že před plnou použitelností institutu sportovního rizika by bylo nutné předmětné ustanovení podrobit důkladnému rozboru, a to jak ze strany zákonodárce, tak později přímo ze strany soudů. Nelze totiž předpokládat, že pouhé zákonné ustanovení by mohlo dostatečně definovat nezbytná kritéria, hranice a podmínky trestní odpovědnosti, a to obzvlášť přihlédneme-li k tomu, nakolik je sport rozmanitou a dynamicky se rozvíjející oblastí. V této

---

¹⁸⁰ KUBÍČEK: *Sport a právo*, s. 5.

¹⁸¹ KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost ve sportu. In KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*, s. 86.

¹⁸² PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 87.

¹⁸³ např. Usnesení Okresního soudu v Blansku ze dne 26. 10. 2010, sp. zn. 77 C 353/2009: „*Součástí přípustného sportovního rizika ve fotbalovém utkání může být i běh hráče po vlhkém travnatém povrchu fotbalového hřiště.*“

souvislosti se ke koncipování předmětného institutu vyjadřoval mj. J. Pinkava, podle kterého je tou nejlepší cestou obecná definice, s čímž se plně ztotožňuji.¹⁸⁴

V současné situaci je však podle mého názoru potřeba řešit také problém odlišného charakteru.

Jen málokdo pochybuje nad tím, že není v silách státního zastupitelství prověřovat veškerá jednání naplňující znaky trestného činu, když se dennodenně ve všech koutech naší země odehrají stovky nejrůznějších sportovních utkání, která jsou navíc mnohdy i zcela bez přítomnosti diváků. Jsem přesvědčen, že pokud se státní zástupce rozhodne trestně stíhat konkrétní exces v rámci sportovního utkání, existuje velká šance, že ještě ten samý den došlo na jiném sportovišti k závažnějšímu činu, který však zůstal bez povšimnutí. Z toho pak logicky plyne, že ve sportu často nemusí být stíhány pouze zákroky nejbrutálnějšího charakteru, jak by tomu správně mělo být, neboť v dané situaci zkrátka nedojde k podání trestního oznámení. Místo toho se zpravidla pozornost upíná k činům, o nichž se státní zástupce dozví a k jejichž stíhání má dostatečné podklady a v neposlední řadě taktéž kuráž.

Jako řešení by se v této souvislosti dalo uvažovat o zavedení obligatorní spolupráce disciplinárních orgánů a státních zastupitelství spočívající v tom, že pověřený člen disciplinární komise by byl povinen předkládat orgánům činným v trestním řízení k přezkoumání nejzávažnější přestupky. Již v dřívějších kapitolách jsem se zmiňoval o kooperaci těchto subjektů na úseku nelegálního ovlivňování zápasů, a proto by jejich spolupráce nebyla ničím novým.

Tento systém by mohl fungovat především proto, že disciplinární komise zpravidla tvoří osoby, které mají s daným sportem bohaté zkušenosti, a proto u nich existuje předpoklad, že budou schopny samy posoudit, zda v konkrétním případě byla překročena hranice disciplinární odpovědnosti. Jinými slovy jim jejich odbornost i sportovní zkušenosti umožní rozpoznat jednání, která vybočující z běžného způsobu hry natolik, že by v dané chvíli nepostačoval ani exemplární disciplinární trest. Stejně tak se disciplinární komise, na rozdíl od státních zastupitelství, zaručeně dostane ke každému závažnému zákroku. V neposlední řadě je poté schopna lépe posoudit povahu sportovce, když z jeho předchozího jednání může zhodnotit, nakolik představuje riziko pro zdraví ostatních sportovců dané sportovní disciplíny.

S přispěním tohoto systému by bylo možné alespoň u organizovaných sportů disponujících disciplinární komisí dosáhnout toho, že by byly trestány opravdu jen a pouze ty nejbrutálnější zákroky. Ačkoliv si uvědomuji, že zavedení obdobného systému by bylo

---

¹⁸⁴ PINKAVA, Jan. Trestněprávní odpovědnost za úrazy. In COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014, s. 87.

mimořádně náročné – zejména vzhledem ke sjednocení posuzování napříč sporty – jsem přesvědčen, že pozitiva by zde bezesporu převažovala. Kdo by totiž mohl být orgánům činným v trestním řízení užitečnější než osoby znalé daného sportu, které se zároveň specializují na sankcionování?

Posledním problémem, ke kterému bych se v rámci této kapitoly rád vyjádřil, je obtížné prokazování, které je se sportovními úrazy mnohdy velice úzce spjato. Problematičnost tohoto aspektu může spočívat jak v nedostatku důkazů, tak i v časté nevěrohodnosti vypovídajících svědků, kterým mnohdy jejich zaujatý pohled nedovoluje poskytnout objektivní výpověď. Také k této záležitosti se vyjádřil M. Králík v jednom ze svých odborných článků.¹⁸⁵

Zastávám názor, že na vyřešení problému s obtížným dokazování ve sportu se paradoxně může velkou měrou podílet právě probíhající pandemie, kde zákaz přítomnosti fanoušků na utkáních donutil sportovní týmy svá utkání vysílat živě na nejrůznějších streamovacích platformách. S trochou nadsázky tak můžeme říct, že v dnešní době máme k dispozici záznamy z kdejakého amatérského utkání okresního přeboru.

Přihlédneme-li tedy k rostoucí dostupnosti moderních technologií, je více než pravděpodobné, že postupem času bude utkání bez kamerového záznamu spíše raritou, čímž se dost možná zcela vyřeší problematika obtížného dokazování ve sportovní oblasti.

---

¹⁸⁵ KRÁLÍK, Michal. Vybrané aktuální otázky trestní odpovědnost sportovců. *Rekodifikace & praxe*, 2016, roč. 3, č. 6, s. 26 – 27.

Závěr

Na úvod této závěrečné kapitoly cítím povinnost zdůraznit, že má práce nemá být v žádném případě chápána jako pokus o kriminalizaci veškerého excesivního jednání ve sportu, neboť si jakožto stále ještě částečně aktivní sportovec uvědomuji, že přehnaná kriminalizace by u většiny sportovních oborů vedla ke ztrátě radosti ze hry a jejich celkovému úpadku. Obdobně jako většina odborné veřejnosti jsem však toho názoru, že prvek trestní represe by ve sportu neměl absentovat zcela, jen je potřeba k němu přistupovat s rozumem. V této souvislosti jsem nucen vyjádřit svůj podiv nad tím, že i v dnešní době existuje odborníci, podle kterých dovozování trestněprávní odpovědnosti za zranění ve sportu povede k jeho posupné likvidaci, ačkoliv z dlouhodobě fungujících systémů v Německu či Francii můžeme jednoznačně konstatovat, že přiměřenou intervenci práva do sportu rozhodně nelze vnímat negativně.¹⁸⁶

Důvodem mého přesvědčení o nutnosti hrozby trestní represe v oblasti sportu je především skutečnost, že i ten nejspořádanější občan se v průběhu sportovní činnosti může pod návalem emocí a adrenalinu dopustit jednání, která naplňují znaky trestného činu. V této souvislosti bych rád odkázal na biografie mnoha bývalých sportovců, kteří se v nich často doznávají, jak náročné je ve výše popsaném stavu zachovat chladnou hlavu.¹⁸⁷ Na tuto skutečnost však již dokonce upozorňoval J. Prusák, jeden z prvních autorů zabývajících se danou problematikou na našem území.¹⁸⁸

Ve své práci jsem se pokusil o komplexní vymezení stávající situace v oblasti trestněprávní odpovědnosti za sportovní úrazy, v rámci čehož jsem se taktéž zaměřil na její nejvýznamnější nedostatky, jakož i na možný budoucí vývoj. Svou pozornost jsem věnoval nejrůznějším doktrinárním přístupům, teoriím i judikatuře. Metodou komparace jsem byl poté schopen porovnat rozdílnost v nazírání na předmětnou problematiku v rámci několika zahraničních právních řádů, což mi umožnilo navrhnout možná řešení.

V rámci své práce jsem dospěl k závěru, že u drtivé většiny sportovních úrazů lze uplatnit zásadu subsidiarity trestní represe a spoléhat se tak pouze na sankční mechanismy zakotvené ve vnitřních předpisech konkrétního sportu, přičemž nejčastěji půjde o sankce během utkání, případně disciplinární tresty. Tento závěr má podklad ve všeobecně přijímaných názorech, že se sportem je spojena zvýšená míra vzniku zranění, a taková jednání proto obvykle

---

¹⁸⁶ KRÁLÍK: *Civilní a trestní odpovědnost...*, s. 1007.

¹⁸⁷ např. VALÁBIK, Boris, SZÜCS, Marián. *Volali ma bitkár. Otvorené rozprávanie o zákulisí hokeja*. Bratislava: Lindeni, 2019, s. 147: „Člověk, který nezažil emocionální stav, v jakém je hokejista během zápasu, to asi nepochopí.“

¹⁸⁸ PRUSÁK: *Šport a právo*, s. 180.

nelze označit za dostatečně společensky škodlivé. Mnohem vhodnějším by však bezesporu byl poukaz na konkrétní ustanovení některé z okolností vylučujících protiprávnost, což však dle mého názoru v našem právním řádu není možné. Ve vztahu k této skutečnosti jsem v předposlední kapitole mé práce navrhl zakotvení institutu sportovního rizika mezi stávající zákonné okolnosti vylučující protiprávnost.

Má práce se však samozřejmě zabývá také situacemi, kdy musí dojít k uplatnění trestní represe, neboť ne vždy jsou sankční mechanismy sportu dostatečné. Typicky půjde o případy, kdy sportovní zranění svým likvidačním charakterem vybočuje z běžného způsobu provozování daného sportu a zcela zjevně překračuje pomyslné meze přípustnosti.

Při hledání odpovědi na otázku, kde se nachází ona zmíněná mez přípustnosti oddělující disciplinární a trestněprávní odpovědnost, jsem však zjistil, že jednoznačná odpověď doposud neexistuje a nalezení této hranice je takřka nemožné. Uvedené konstatování ostatně potvrzuje i skutečnost, že stanovení konkrétních hranic se dlouhodobě vyhýbají taktéž soudy, čímž však vzniká na poli sportovních úrazů značná právní nejistota.

Hlavním důvodem patrně bude obrovské množství aspektů, které danou záležitost ovlivňují, kdy předně půjde o rozdílnou povahu jednotlivých sportů, a to především v otázce tolerance k míře kontaktní hry. Právě z tohoto důvodu jsem na předchozích stranách v jedné ze svých úvah zmiňoval možnou spolupráci disciplinárních komisí a orgánů činných v trestním řízení, která by pomohla – alespoň v hrubých obrysech – tuto hranici vybudovat.

Věřím, že díky svým sportovním znalostem, které mi mj. umožnily uvést v této práci také sportovní kauzy, o kterých se doposud žádná odborná literatura nezmiňovala, jsem na danou problematiku mohl pohlížet z různých úhlů pohledů. Bezesporu především to mi pomohlo k vytvoření uceleného názoru na problematiku trestněprávní odpovědnosti za sportovní zranění.

Jsem přesvědčen, že má práce v dostatečné míře obsahuje jak teoretický, tak i praktický vhled do této oblasti a ve výsledku může být užitečným zdrojem informací pro všechny, kteří s problematikou sportovních úrazů v budoucnu přijdou do styku.

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie

- BELOFF, Michael, KERR, Tim, DEMETRIOU, Marie. *Sports Law*. Oxford: Hart Publishing, 1999. 396 s.
- COUFALOVÁ, Bronislava, PINKAVA, Jan, POCHYLÁ, Veronika. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. 160 s.
- DOVALIL, Josef a kol. *Olympismus*. Praha: Olympia, 2004. 219 s.
- GÁBRIŠ, Tomáš. *Športové právo*. Bratislava: Eurokódex, 2011. 544 s.
- GARDINER, Simon a kol. *Sports Law*. 2. vydání. Abingdon: Cavendish publishing, 2001. 798 s.
- CHAMPION, Walter T. *Sports law in a nutshell*, 3. vydání. St. Paul, Minn: Thomson-West, 2005. 484 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vydání. Praha: Leges, 2017. 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017. 1312 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva, 2009. 129 s.
- KÖSSL, Jiří, ŠTUMBAUER Jan, WAIC, Marek. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha: Karolinum, 2004. 159 s.
- KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. 1488 s.
- KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. 278 s.
- KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 316 s.
- KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. 182 s.
- PRUSÁK Jozef. *Šport a právo*. Bratislava: Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984. 247 s.

- SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010. 113 s.
- SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. 199 s.
- VALÁBIK, Boris, SZÜCS, Marián. *Volali ma bitkár. Otvorené rozprávanie o zákulisi hokeja*. Bratislava: Lindeni, 2019. 250 s.

2. Odborné články

- HRUŠKA, Jiří, HRUŠKA, Pavel. Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice. *Trestní právo*, 2013, roč. 18, č. 1, s. 6 – 18.
- KLAPAL, Vít. Svolení poškozeného jako okolnost vylučující protiprávnost. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. 4, č. 10, s. 259 – 266.
- KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin advokacie*, 2016, roč. 23, č. 1 – 2, s. 28 – 34.
- KRÁLÍK, Michal. Zamyšlení nad tzv. sportovním právem. *Právní rozhledy*, 1998, roč. 6, č. 10, s. 485 – 494.
- KRÁLÍK, Michal. K trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy podruhé. *Trestněprávní revue*, 2008, roč. 7, č. 2, s. 33 – 37.
- KRÁLÍK, Michal. Úvod k otázkám právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právník*, 2007, roč. 146, č. 8, s. 833 – 873.
- KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 539 – 547.
- KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy ve světle evropské a světové judikatury 20. a 21. století. *Soudní rozhledy*, 2006, roč. 12, č. 10, s. 365 – 373.
- KRÁLÍK, Michal, DOBROVOLNÁ, Eva. K trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Bulletin Advokacie*, 2017, roč. 24, č. 11, s. 43 – 47.
- KRÁLÍK, Michal. Legislativní a judikatorní východiska trestněprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy (úvod do problematiky). *Trestněprávní revue*, 2006, roč. 5, č. 228 – 236.

- KRÁLÍK, Michal. Vybrané aktuální otázky trestní odpovědnost sportovců. *Rekodifikace & praxe*, 2016, roč. 3, č. 6, s. 21 – 29.
- KRÁLÍK, Michal. Komparativní pohled soudobé právní doktríny a soudní praxe na právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (vybrané otázky). *Bulletin advokacie*, 2006, roč. 13, č. 9, s. 25 – 33.
- LUKÁŠOVÁ, Marcela. Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře. *Trestněprávní revue*, 2019, roč. 18, č. 3, s. 60 – 66.

3. Právní předpisy

- zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4. Soudní rozhodnutí

- rozhodnutí Högsta Domstolens (Supreme Court of Sweden) ze dne 10.7.2018, č. B 4888-17.
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002.
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006.
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015.
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.
- usnesení Okresního soudu v Blansku ze dne 26. 10. 2010, sp. zn. 77 C 353/2009.

5. Internetové zdroje

- Bílá kniha o sportu. MŠMT ČR [online]. 2007 [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>>.
- Důvodová zpráva k trestnímu zákoníku [online]. psp.cz [cit. 11. 1. 2021]. Dostupné na <<http://psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=26072>>.
- Evropská charta sportu. MŠMT ČR [online]. 2002 [cit. 2. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>>.

- KULFAN, Ted. *Red Wings' Johan Franzen fights depression: 'It quickly gets dark. Very dark.'* [online]. detroitnews.com, 23. prosince 2018 [cit. 4. prosince 2020]. Dostupné na <<https://eu.detroitnews.com/story/sports/nhl/red-wings/2018/12/23/detroit-red-wings-johan-franzen-depression/2403687002/>>.
- YOUNG, Jabari. *With football ratings on the rise, NFL officials look to raise TV broadcast fees on multiyear media deals* [online]. CNBC.com, 30. prosince 2019 [cit. 13. prosince 2020]. Dostupné na <<https://www.cnbc.com/2019/12/30/nfl-ratings-recovering-new-media-deals-could-be-on-the-2020-agenda.html>>.
- SHEA, Kevin. *Spotlight pinnacle* [online]. hhof.com, 12. ledna 2005 [cit. 7. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.hhof.com/htmlSpotlight/spot_pinnaclep200501.shtml>.

Abstrakt

Diplomová práce poskytuje vhled do oblasti posuzování sportovních úrazů optikou trestního práva, přičemž důraz je kladen především na nalézání hranice mezi trestněprávní a disciplinární odpovědností. Napříč prací je zdůrazňována specifická povaha kontaktních sportů, která je zpravidla spojena s vyšším rizikem zranění. Právě tato skutečnost odůvodňuje potřebu odlišného posuzování sportovních zákroků oproti ostatním lidským činnostem. V této souvislosti je věnována pozornost nejrozličnějším doktrinárním přístupům, které pojednávají o možných způsobech nazírání na uplatňování trestní represe za zranění ve sportu. Stejně tak je v práci zkoumána otázka případné použitelnosti legislativně zakotvených okolností vylučujících protiprávnost na jednání sportovců. Metodou komparace se poté diplomová práce pokouší analyzovat danou problematiku z pohledu tuzemské i zahraniční soudní praxe. V neposlední řadě přichází s několika návrhy, které by do budoucna mohly sjednotit posuzování trestněprávní odpovědnosti ve sportu, ale také zvýšit právní jistotu sportovců.

Abstract

The diploma thesis grants an insight into the field of an appraisal of sports injuries from the perspective of criminal law. Emphasizing on finding the line in between disciplinary and criminal liabilities. The unique nature of contact sports is accentuated across the thesis, as that is usually associated with a higher risk of injuries. This exact fact justifies, inter alia, the need of a different recognition of sports interventions in comparison with any other human activities. In connection with this, the thesis focuses on various doctrinal approaches that discusses possible methods of viewing the implementation of crime repression for sport injuries. The thesis studies the question of probable applicability of legislatively enshrined circumstances that are eliminating illegality on behalf of the actions of individual athletes. The thesis then attempts on analysing given issue from the perspective of domestic as well as foreign court practice using the comparative method. Lastly the thesis comes up with several suggestions which could unify the appraisal of criminal liability in sports as well as led to the enhancement of legal certainty for athletes in the future.

Seznam klíčových slov

Trestní právo, Sport, Trestněprávní odpovědnost, Sportovní zranění, Sportovní právo, Okolnosti vylučující protiprávnost, Přípustné riziko, Kolektivní sporty, Sportovní pravidla.

Key words

Criminal law, Sport, Criminal liability, Sport injuries, Sport law, Circumstances excluding illegality, Acceptable risk, Team-sports, Sport rules.